

Vijftig tinten online

--

Onderzoek naar sexting en gender in geschreven Nederlandstalige media

Zoë de Goede

S1308548

Scriptie Journalistiek en Nieuwe Media

Scriptiebegeleider: Peter Burger

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	6
2. Theoretisch kader.....	9
2.1. Framing en gender in de media.....	9
2.1.1. Framing in de media.....	9
2.1.2. Genderrepresentatie in de media.....	11
2.1.3. Genderrepresentatie en framing in de media.....	12
2.2. Sexting.....	13
2.2.1. Definitie sexting.....	13
2.2.2. Sexting in de rechtspraak.....	14
2.2.3. Jongeren vs. jongvolwassenen.....	15
2.3. Meisjes en sexting in de media.....	16
2.3.1. Feminisme en sexting.....	16
2.3.2. Hoer versus hunk.....	18
2.3.3. Media-representatie van meisjes.....	19
2.4. Conclusie.....	20
2.4.1. Pragmatisch frame.....	21
2.4.2. Protectief frame.....	21
2.4.3. Hoer versus hunk-frame.....	22
2.4.4. Matrixen.....	22
2.4.4.1. Matrix verschillende definties sexting.....	22
2.4.4.2. Standaard framematrix.....	23
3. Methode.....	26
3.1. Kwantitatieve inhoudsanalyse.....	26
3.2. Kwalitatieve inhoudsanalyse.....	28

3.3. Betrouwbaarheid.....	29
3.4. Onderzoeksmateriaal.....	30
3.4.1. Onderzoeksmateriaal kwantitatieve inhoudsanalyse.....	30
3.4.2. Onderzoeksmateriaal kwalitatieve inhoudsanalyse.....	30
3.5. Verwachte resultaten.....	30
4. Resultaten.....	32
4.1. Kwantitatieve inhoudsanalyse.....	32
4.1.1. Genderafhankelijke rollen.....	32
4.1.2. Tendenties Best & Bogle.....	33
4.1.3. Bronnen.....	34
4.1.4. Raadgeving.....	35
4.1.5. Frames.....	36
4.1.5.1. Hoer vers hunk frame.....	36
4.1.5.2. Protectief frame.....	37
4.1.5.3. Pragmatisch frame.....	37
4.2. Kwalitatieve inhoudsanalyse.....	38
4.2.1. Artikelen.....	38
4.2.1.1. Chronologie.....	39
4.2.1.2. Raadgeving.....	40
4.2.1.3. Slachtoffer versus dader.....	41
4.2.2. Francien, laat je tieten nog eens zien.....	42
4.2.2.1. Synopsis.....	44
4.2.2.2. Beoordeling en imago.....	44
4.2.2.3. Rol van de dader.....	46
4.2.2.4. Gevolgen.....	46

4.2.2.5.	Francien in het nieuws.....	46
4.2.2.6.	Gender.....	47
5.	Conclusie.....	48
6.	Discussie.....	50
6.1.	Beperkingen van het onderzoek.....	50
6.2.	Mogelijkheden tot vervolgonderzoek.....	50
7.	Bibliografie.....	51

Deze scriptie onderzoekt het gendersaspect in mediaberichten (en een boek) met betrekking tot sexting. Een opvallend aspect is de – pertinente aanwezigheid van – raadgeving. Het woord opvallend gebruik ik hier met de klassieke rol van journalistiek als derde macht met objectiviteit als hoogste waarde, in mijn hoofd. Deze klassieke normen en waarden blijken echter verleden tijd en naast het feit dat er raadgeving is, blijkt de raadgeving ook een opvallend eenzijdige toon mee te dragen. Deze scriptie werpt een kritische blik op frames met betrekking tot gender die naar voren komen in de mediaberichten, met focus op de raadgeving.

Allereerst wil ik mijn dank betuigen aan mijn scriptiebegeleider Peter Burger, voor zijn niet aflatende geduld en opbouwende kritiek. Daarnaast wil ik Christian Hauska bedanken voor de fijne samenwerking tijdens het urenlange coderen. Als laatste ben ik dank verschuldigd aan de rode pen van Guido Theunis, die genadeloos spellings- en stijlfouten elimineerde.

1. Inleiding

Sexting is een relatief nieuwe term, die nog niet exact gedefinieerd is in het academische debat. Een journalist gebruikte de term voor het eerst in *The Daily Telegraph* in 2005 (Marker, 2011: 18). In Amerika werd sindsdien uitgebreid onderzoek gedaan naar het fenomeen, dat als gevolg van het internettijdperk steeds meer voorkwam onder jongeren. Best & Bogle (2014) kaarten aan dat terwijl de moderne maatschappij jongeren steeds meer mogelijkheden biedt om virtueel te experimenteren, volwassenen steeds angstiger worden. Zowel ouders als scholen en politie zouden zich zorgen maken om de manier waarop jeugd met seksualiteit omgaat nu het internet oneindige mogelijkheden biedt die tot seksueel ‘gevaarlijk’ gedrag kunnen leiden. Ook jongeren zelf blijken er bepaalde visies op na te houden hoe meisjes en jongens met sexting om horen te gaan. (Stoop, 2015: 34)

Als iets in Amerika leeft, waait dat al snel over naar Nederland. Zo verschenen tussen 2009 en 2016 979 artikelen in de media waarin het woord sexting voorkwam. Door Nederlandse academici is het fenomeen echter zeer beperkt onderzocht. Malou Stoop (2015) ondervroeg verschillende jongeren over het fenomeen, uit dit onderzoek blijkt dat niet enkel ouders, maar ook zij er bepaalde visies op nahouden over hoe meisjes en jongens met sexting om moeten gaan. De rol die Nederlandstalige media hierin spelen is echter nog niet onderzocht, dat is dan ook het doel van deze scriptie.

Feministische studies naar mediarepresentatie tonen aan dat culturele constructies met betrekking tot genderverschillen gelinkt zijn aan patronen van ongelijkheid en mannelijke dominantie en dat deze structuren bevestigd worden door media (Gill, 2007). In misdaadnieuws worden vrouwen en mannen op een heel andere manier gepresenteerd; vrouwen komen vaker voor als de onschuldige, onwetende slachtoffers, terwijl mannen vaak als daders worden geprojecteerd. In deze ontwikkeling speelt sexting volgens Amanda Brand (2015) een belangrijke rol als sociaal fenomeen, want terwijl klassieke genderrollen door sociaalculturele veranderingen steeds meer worden uitgedaagd brengen verhalen omtrent sexting oude patronen toch weer aan het licht. Best & Bogle (2015) wijzen sensationele berichtgeving in de media hier aan als oorzaak.

Deze scriptie zal onderzoek doen naar de manier waarop sexting gebracht wordt door Nederlandstalige media en verbanden leggen tussen de patronen die hieruit voortkomen. Ik beargumenteer dat een verhaal op verschillende manieren verteld kan worden. Aan de hand

van framing vertellen nieuwsmedia ieder verhaal op hun manier, die het gebeurde op een bepaalde manier belicht en de personen die erin voorkomen een rol toeschrijft.

In het onderzoek zullen we meer specifiek focussen op de manier waarop genderverschillen tot uiting komen, dus hoe de manier waarop meisjes gerepresenteerd worden door media verschilt van de manier waarop jongens beschreven worden in de berichten. De bedoeling is aan de hand van een inhoudsanalyse van geschreven mediaberichten en een boek te achterhalen welke frames terugkomen in Nederlandstalige media, met een focus op de manier waarop gender gepresenteerd wordt in deze mediaproducties. De onderzoeksvraag luidt dan ook: hoe komen genderverschillen tot uiting in de manier waarop sexting geframed wordt door Nederlandstalige (zowel Nederlandse als Vlaamse) nieuwsmedia?

Deze scriptie zal beginnen met een theoretisch kader, hierin worden academische studies met betrekking tot framing, gender en sexting geanalyseerd. We beginnen met een hoofdstuk waarin de manier besproken wordt waarop framing in mediastudies onderzocht is en welke rol gender hierbij speelt. Daarna zullen we het onderwerp sexting verder onder de loep nemen, alsook de manier waarop het fenomeen in de media behandeld wordt. Het is belangrijk een duidelijk beeld te hebben van de definiëring van het fenomeen sexting, aangezien onder juristen een wereldwijde discussie gaande is over de vraag of sexting als een strafbaar feit gezien mag worden (Lumby & Funnell, 2011: 287). Verder zullen we de rol van genderrepresentatie in het postfeminisme analyseren, en eerdere onderzoeken met betrekking tot sexting aanhalen. Dit theoretisch kader vormt de fundering van dit onderzoek, hieruit zullen we enkele hoofdframes halen die van toepassing zijn bij zowel het kwantitatieve als het kwalitatieve deel van het onderzoek. In het hoofdstuk over de methode wordt gedetailleerd uitgelegd hoe we met behulp van zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve inhoudsanalyse enkele frames zullen onderscheiden in de mediaberichten.

Daarna behandelen we de resultaten van de kwantitatieve analyse. We zullen de rollen bespreken die aan jongens en meisjes toegeschreven worden, verschillende tendenties van Best & Bogle die naar voren komen in de artikelen, de bronnen die aangehaald worden en de raadgeving bespreken. Verder zal ook besproken worden in hoeverre de frames, die in het theoretische kader aan de hand van secundaire literatuur werden opgezet, naar voren komen in de mediaberichten. Daarop volgt een hoofdstuk waarin we de elf artikelen uitkiezen die we onderwerpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse, om dieper in te gaan op de resultaten uit de

kwantitatieve analyse. Als laatste zullen we een boek over sexting, dat veel media-aandacht kreeg na publicatie, op een kwalitatieve manier analyseren.

Aan de hand van dit onderzoek kunnen nieuwsinstanties zich bewust worden van de manier waarop zij verhalen met betrekking tot sexting framen. Deze scriptie wil meer inzicht geven in de manier waarop het proces dat leidt tot sextingschandalen tot stand komt, en waar het echte probleem zit. Zo komen nieuwsinstanties erachter dat de manier waarop ze berichten over het fenomeen de problematiek enkel kan versterken. Ook willen we meegeven dat een kleine verandering in een specifiek aspect van de berichtgeving, namelijk de raadgeving, veel kan doen om de toon van het bericht te neutraliseren.

2. Theoretisch kader

In het theoretisch kader zullen we drie hoofdpijlers uitwerken waarop de onderzoeksvraag steunt. Eerst zullen we een analyse maken van de manier waarop framing besproken wordt in mediastudies, alsook de manier waarop gender geframed wordt in de media. Daarop volgt een paragraaf waarin het fenomeen sexting besproken wordt. Uiteindelijk zullen we deze twee onderwerpen synthetiseren en eerdere onderzoeken aanhalen waarin het onderwerp van framing en sexting, of seksualiteit en gender bestudeerd werd. Uit deze analyse zullen enkele hoofdframes opgemaakt worden die van toepassing zullen zijn bij het onderzoek.

2.1 Framing en gender in de media

In deze paragraaf wordt de eerste pijler van de theorie waarop dit onderzoek steunt uiteengezet. Eerst wordt het concept framing bestudeerd, alsook de manier waarop het in mediastudies aangehaald en besproken wordt. Daarna bespreken we genderrepresentatie, en hoe dit concept regelmatig voorkomt in mediastudies, als gevolg van het feit dat het veelvuldig gelinkt wordt aan media. Daarna gaan we dieper in op de manier waarop genderrepresentatie en framing elkaar beïnvloeden.

2.1.1 Framing in de media

Framing is theoretisch en empirisch gezien altijd een vaag concept geweest, door het gebrek aan een algemeen geaccepteerd theoretisch model dat het concept ‘framing’ onderbouwt (Scheufele, 1999). Zo noemt Entman (1993: 51) framing een ‘fractured paradigm’, bij gebrek aan echte conceptuele definities van het fenomeen. Zelf zet hij een brede definitie van het fenomeen framing uit: “to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described” (Entman, 1993:52). Hier kan men opmerken dat framing niet altijd intentioneel tot stand hoeft te komen en dat het niet altijd de bedoeling is een bepaald idee of een bepaalde visie te promoten. Hoewel het in veel gevallen wel gebeurt. In elk geval stellen veel academici dat framing een onvermijdelijk fenomeen is in de mediawereld.

De afgelopen decennia is het concept echter uitgebreid onder de loep genomen door academici en in mediastudies, waaruit meer specifieke en directe definities van framing voortkwamen. De volgende, recentere definitie, beschrijft het concept dan ook op een heel andere manier: “the process by which people develop a particular conceptualization of an

issue or reorient their thinking about an issue” (Chong en Druckman, 2007: 104). In principe is deze definitie even correct, zij het minder volledig en minder breed. Men zou hier kunnen stellen dat niet elk aspect van framing gevangen wordt. Framing wordt namelijk beschreven als een proces, dat onvermijdelijke gevolgen heeft. Verschillende studies naar *framing effects* hebben aangetoond dat veranderingen in de presentatie van een onderwerp of gebeurtenis meestal veranderingen in de houding of mening van het publiek veroorzaken (Chong en Druckman, 2007:104). We kunnen in deze scriptie echter niet bewijzen dat elk geval van framing een invloed heeft op het publiek en de manier van denken zal beïnvloeden.

Het idee dat framing een proces is, kreeg de afgelopen decennia steeds meer aanhang. Scheufele (1999) zet zelfs een model neer dat beschrijft hoe framing als een proces werkt. In het eerste deel van het proces, *frame building*, is er sprake van drie factoren die invloed hebben op het vormen van frames. Dit zijn de normen en waarden van de journalist zelf, die van het medium waarvoor de journalist werkt en die van externe factoren (politici, autoriteiten en de elite) (Gans, 1979). Het tweede deel, *frame setting*, kan gelinkt worden aan een ander veelvoorkomend aspect in mediastudies: *agenda setting* (Scheufele, 1999; Van Gorp, 2007). Scheufele (1999) wijst als enige belangrijke verschil aan dat *agenda setting* om objecten gaat, terwijl *frame setting* gelinkt wordt aan attributen. Daarnaast is er het effect van framing op het individu, *individual-level effect of framing*. De effecten zijn door talloze academici beschreven, maar recentelijk geven academici ook aandacht aan de vraag hoe het effect tot stand komt. Zo beschreef Nelson (1997) dat verschillende individuen op verschillende manieren beïnvloed worden door frames, waardoor er zoveel verschillende processen zijn als mensen zelf. Volgens Van Gorp is framing onlosmakelijk verbonden aan cultuur, en is zowel de manier waarop frames gevormd als verwerkt worden daarvan afhankelijk. Als laatste stap onderzoekt Scheufele (1999) hoe journalisten zelf onderhevig zijn aan hun eigen frames. Fishman (1980) beschreef dit fenomeen als *media waves*; als een medium een onderwerp van een bepaalde invalshoek bekijkt, wordt deze visie al snel opgepakt door andere media.

Veel academici stellen dat de ontwikkeling van klassieke naar moderne journalistiek een belangrijk effect heeft op de manier waarop nieuwsberichten geframed worden. Zij suggereren dat nieuwe media in de digitale wereld meer en meer worden beïnvloed door bedrijven, overheidsinstanties en politici (Marland, 2012; Entman, 2004 et al). In de online nieuwswereld is het steeds meer geoorloofd om een mening te geven over onderwerpen en verhalen vanuit een persoonlijk perspectief te vertellen, zo ontwikkelt zich tussen verschillende media-instanties een ‘framing contest’ (Entman, 2004). De journalistiek zelf

wordt afhankelijker van overheidsinstanties en commerciële bedrijven, die hen financieel ondersteunen, omdat ze van het publiek geen financiële bijdrage meer kunnen verwachten. Media vinden dus ondanks – of net door – het feit dat ze minder autoriteit hebben een andere manier om invloed op het publiek uit te oefenen, namelijk door meer gekleurde en subjectieve berichtgeving, en publiek te lokken met aantrekkelijke of sensationele beelden (Marland, 2012). Deze visie komt terug in de academische discussie omtrent genderrepresentatie in de media, die we hieronder zullen bespreken.

2.1.2 Genderrepresentatie in de media

Het concept gender komt vaak aan bod in de media. In de postfeministische academische discussie stellen verschillende academici dat dit voor verwarring zorgt bij jongeren, die de ruimte moeten krijgen hun eigen identiteit te ontdekken. Judith Butler stelt dat de mens over het algemeen de creatie van de ‘ander’ nodig heeft, voor de identificatie van een zelf. Die ander wordt dan het andere geslacht. Zo creëert de maatschappij het idee ‘vrouw’ en ‘man’, en schrijft men op die manier zowel zichzelf als ‘de ander’ een identiteit toe (Butler, 1993:3). Andere academici sluiten zich bij dit discours aan en stellen dat ideologische genderstereotypes in het leven zijn geroepen door de kerk en de staat, en afhankelijk zijn van de achtergrond en cultuur van het individu (Brand, 2015). Vrouwelijkheid en mannelijkheid zijn volgens deze feministische academici een performatieve constructie die is uitgevonden door de maatschappij en de media, door de drang naar het definiëren van de ‘ander’. ‘There is no gender identity behind the expressions of gender; that identity is performatively constituted by the very “expressions” that are said to be its results.’ (Butler, 1999:33)

De huidige generatie jongeren is opgegroeid met online media, waar ze een online identiteit voor zichzelf en anderen creëren (Moncur et al. 2016). Adolescenten creëren blogs en webpagina’s waarin ze hun identiteit koppelen aan hun gender – dit komt eerder in inhoudelijke dan in stilistische aspecten tot uiting (Stern, 2004). We kunnen dus stellen dat deze notie van performativiteit, dankzij de opkomst van online media, meer dan ooit toepasselijk is op de hedendaagse maatschappij.

Daarnaast zijn er de media-instanties zelf, hoewel de grens tussen media en publiek steeds kleiner wordt (publiek kan ook als media fungeren) proberen wij deze los van elkaar te analyseren. Media bestaan niet meer enkel uit kranten en magazines, maar ook journalistieke platforms (zoals De Correspondent) en weblogs die journalistiek van aard zijn, zijn onderdeel van dit discours. Popa en Graviliu onderzoeken hoe in deze online media genderverschillen

steeds meer tot uiting komen: mannen worden voornamelijk gelinkt aan alcohol, voertuigen en ondernemingen, terwijl vrouwen in een huiselijke sfeer neergezet worden (2015: 1199-1206).

Ideeën die diep geworteld zijn in onze cultuur schrijven voor dat vrouwen emotioneler en minder rationeel zijn dan mannen, dat hun lichamen verborgen moeten worden en dat ze zich moeten onderwerpen aan het mannelijke geslacht (Brand, 2015: 67). Veel feministische academici stellen dat commerciële bedrijven via de (online) media vrouwen proberen te indoctrineren, door deze ideeën in stand te houden en de vrouw af te schilderen als kwetsbaar en gehoorzaamend, terwijl een man stoer en heldhaftig hoort te zijn (McRobbie, 2004). Deze stelling komt overeen met het idee dat academici in de mediastudies opwerpen: bedrijven, overheidsinstanties en politici zouden media betalen om een beeld te creëren dat functioneel is voor henzelf (Marland, 2012; Entman, 2004).

2.1.3. Genderrepresentatie en framing in media

Het performatieve discours gaat dus twee kanten op. Aan de ene kant creëren mediaberichten een notie van identiteit en performativiteit, waar steeds meer ruimte voor is door de opkomst van weblogs en journalistieke platforms. Intussen creëert ook de lezer een online identiteit, die deelneemt aan de online discussie en zo deel wordt van het journalistieke discours. Dit laatste gebeurt echter onderliggend: journalisten antwoorden niet rechtstreek op commentaar van het publiek, maar algoritmen op Facebook (die op hun beurt enorm effect hebben op het bereik van een artikel) en data-analisten wel. Deze analyses en resultaten komen bij de journalist terecht en daar speelt het medium op in. Dorin en Gavriľiu deden uitgebreid onderzoek naar genderrepresentatie in online media en stellen dat het aan online nieuwsmakers is om deze virtuele discussies te nuanceren, door voorzichtig te zijn met provocerende uitspraken (Dorin en Gavriľiu, 2015: 1199-1206). Gezien het feit dat online nieuwsmakers steeds minder autoriteit hebben, doordat de lezer een groot deel van de berichtgeving zelf in de hand heeft, is dit echter nagenoeg onmogelijk.

Zowel media als lezers zijn dus onderdeel van het framingproces. Een recent voorbeeld hiervan is een simpel nieuwsbericht over de moord op twee reizende meisjes in Ecuador, die een online discussie op Twitter ontketende over de vraag of vrouwen wel alleen horen te reizen (Kingma, 2016; Van Eyken, 2016; et al). Volgens studies over het ‘missing white girls syndrome’ is het niet uitzonderlijk dat juist deze moord zoveel ophef veroorzaakte. Hoe blanker, onschuldiger en vrouwelijker het onderwerp hoe liever de media ze in de

slachtofferrol duwt. (Stillman, 2007: 491) We kunnen stellen dat de media deze berichten produceert omdat ze populair zijn bij het publiek en aldus veel respons krijgen, als gevolg van het feit dat ze normen en waarden die binnen de maatschappij leven, bevestigen. Niettemin is het, gezien de sterke interactie tussen de media en de maatschappij, moeilijk waar te nemen of het de media zijn die aannames omtrent gender construeren, of het de maatschappij (met name het lezerspubliek) is die deze constructie in het leven roept.

Daarnaast speelt ook een groeiende tendens die in de wereld van sociale media leeft, een grote rol in de genderrepresentatie die door de media wordt tentoongesteld. Deze zou, ondanks het feit dat dankzij een veranderend sociaalpolitek klimaat stereotype genderrollen steeds meer worden uitgedaagd, deze klassieke genderrollen enkel meer in de verf zetten (Brand, 2015). Volgens feministische academici zoals Amanda Brand en Judith Butler stimuleren de media die stereotypische genderrollen van vrouwelijke onderdrukking en mannelijke dominantie (Brand, 2015; Butler). Brand noemt daarbij specifiek het fenomeen sexting, waarin deze genderrepresentatie zeer duidelijk tot uiting komt. Dit wijten deze feministische academici voornamelijk aan het feit dat overheidsinstanties en commerciële bedrijven de media financieel ondersteunen, om een visie tentoon te stellen die hen goed uitkomt. Hier zien we een duidelijke overeenkomst met academici uit de mediastudies, die ook stellen dat het deze instanties zijn die de media beïnvloeden, in plaats van journalistieke waarden als objectiviteit en onafhankelijkheid (Marland, 2012; Entman, 2004).

2.2 Sexting

Sexting is, net als framing, een concept dat op veel verschillende manieren gedefinieerd kan worden. Mede door zijn jonge karakter en door het feit dat in verschillende disciplines verschillende visies op het onderwerp worden toegepast.

2.2.1 Definitie sexting

Sexting is een relatief nieuwe term die pas sinds de opkomst van internet echt in gebruik is genomen. Wanneer een seksueel getint bericht wordt doorgestuurd, is er sprake van sexting. De Engelse term is dan ook afgeleid van de woorden 'seks' en 'texting'. Journalist Oliver James besprak de term voor het eerst in 2005 in *The Daily Telegraph* (Stoop, 2015, 11). Hierdoor heeft niet iedereen dezelfde visie op wat de term inhoudt en wordt 'sexting' in verschillende disciplines dan ook op verschillende manieren besproken en onderzocht. Zo wordt sexting door sommige juristen als een strafbaar feit afgestempeld, terwijl er feministen

zijn die het zien als een manier om vrouwen te objectiveren (Best & Bogle, 2014: 6,30) – maar ook binnen disciplines kan de definiëring van het fenomeen sterk verschillen. De verschillende definities van verschillende disciplines worden hieronder verder geanalyseerd.

Wolak en Finkelhor analyseerden 550 gevallen van Amerikaanse jongeren die seksueel getinte berichten versturen en concludeerden dat kwesties rondom sexting in twee categorieën verdeeld kunnen worden. De eerste categorie bestaat uit gevallen waar criminaliteit aan te pas kwam en het slachtoffer zich niet bewust is van de verspreiding van de beelden. Hier zouden volwassenen betrokken zijn bij het maken of verspreiden van de beelden en zouden de betrokken jongeren slachtoffer zijn geweest van dreigementen en/of seksuele mishandeling. In de andere gevallen, die worden beschreven als ‘experimentele incidenten’, maken jongeren foto’s van zichzelf om deze door te sturen naar vriendjes of vriendinnetjes, met slechts een romantisch doel of met het doel aandacht te trekken (Best and Bogle, 2014: 5,32).

2.2.2 Sexting in de rechtspraak

Amerikaanse academici spreken van een ‘gap’ tussen sexting in de rechtspraak en in de praktijk. In Amerika mogen jongeren volgens de wet namelijk vanaf zeventien seksueel actief zijn, maar het is illegaal om seksuele beelden van deze zeventienjarigen te hebben of versturen (Hasinoff, 2013). Iedereen die seksueel getinte beelden bezit of verstuurt van eender wie onder de achttien jaar, maakt zich dus schuldig aan kinderpornografie, ongeacht de leeftijd. Intussen is een tiener die seksuele beelden van een vriend/vriendin verstuurt niet te vergelijken met iemand die jongeren forceert om seksueel expliciete beelden te maken en verspreiden. Albury en Crawford (2012, 463 - 473) stellen dat deze wetgeving bijgevolg genuanceerd moet worden, en de mate van overtreding omgekeerd evenredig zou moeten zijn met de mate van wederzijdse toestemming voor het maken/hebben/versturen van de beelden.

Juul Gooren trekt gelijkaardige conclusies uit zijn studie met betrekking tot de Nederlandse rechtspraak en seksualiteit. Ook in de Nederlandse rechtspraak wordt sexting in veel gevallen gelijkgesteld aan kinderporno, en is het bijgevolg strafbaar (Gooren, 2016: 53). In de Nederlandse rechtspraak is het verspreiden van seksueel getinte beelden van minderjarigen namelijk strafbaar, waardoor veel jongeren zich onbewust schuldig maken aan het verspreiden van kinderporno (Gooren, 2016). Criminologen bekritisieren het feit dat de Nederlandse wet geen onderscheid maakt tussen het verspreiden van seksueel getinte beelden en video’s van minderjarigen, en kinderporno. Gooren (2016) stelt in zijn proefschrift zelfs

dat Nederlandse kinderen in Nederland de belangrijkste producenten van kinderpornografie zijn, dankzij het toenemende gebruik van camera's en webcams op mobiele telefoons en computers (Gooren, 2016: 53). Dit wordt ook in de media en in preventiecampagnes benadrukt als waarschuwing voor de juridische gevolgen van sexting. Niettemin wordt het gedoogd indien er goedkeuring is van beide kanten.

Verschillende academici pleiten dus voor een meer soepele rechtspraak omtrent sexting en jongeren, aangezien het geaccepteerd moet worden als een noodzakelijk gevolg van het internettijdperk (Walters, 2010:98). Deze academici halen als argument aan dat het moeilijk te achterhalen is of er wederzijdse toestemming is gegeven voor het delen van seksueel getinte berichten en beelden (Gooren, 2016: 53). Verder meldt Gooren dat echte jongeren en seksuele praktijken zelfs niet nodig zijn voor het produceren van seksueel getinte beelden, dankzij moderne technologieën kunnen beelden namelijk in die mate gemanipuleerd worden dat zelfs een simpele foto van een jong meisje in een jurkje omgetoverd kan worden tot een pornografisch beeld (Gooren, 2016: 53).

Andere criminologen focussen op de klinische gevolgen van sexting – zoals depressie, stress en een beschadigd zelfbeeld – ze zien sexting dan ook als een ernstig vergrijp en achten de juridische straffen noodzakelijk om het toenemen van sexting te voorkomen (Wolak et al., 2012: 4-12). Theoretisch gezien is sexting in de rechtspraak dus een strafbaar vergrijp – indien er jongeren betrokken zijn. In de praktijk wordt het echter vaak gedoogd.

2.2.3 Tieners vs. jongvolwassenen

Wanneer we pedagogisch onderzoek naar het fenomeen vergelijken met algemener onderzoek, komt een andere tegenstelling aan het licht. In onderzoek uitgevoerd onder scholieren worden de gevaren en de klinische gevolgen van sexting benadrukt, terwijl in studies met jongvolwassenen als onderwerp sexting beschrijven als een onderdeel van het datingproces (Gordon-Messer, Deborah, et al., 2013: 301-306; Weisskirch, Robert S., en Raquel Delevi, 2011: 1697-1701). Hieruit kan afgeleid worden dat jongeren zelf ook een andere visie hebben op sexting dan jongvolwassenen. Zij worden namelijk continu gewaarschuwd voor de gevaren en schadelijke gevolgen van sexting en nemen een kwetsbare positie in, terwijl jongvolwassenen er op een meer pragmatische manier mee omgaan. (Ramsey et al, 20-25).

2.2.4. Pragmatisch vs. Protectief

In de academische discussie rondom sexting worden twee visies toegepast die de culturele strijd tussen de progressieven en conservatieven illustreren. Deze verschillende visies zullen hier onder de loep genomen worden. Verschillende studies bestudeerden al wat het effect van sexting op de mentale gezondheid van jongeren is. De resultaten daarvan spreken elkaar tegen. Een studie van Dake et al. (2012) concludeerde dat sexting wel degelijk geassocieerd kan worden met slechte mentale gezondheid, terwijl andere studies het tegengestelde beweren. Andere academici vragen zich af waarom überhaupt een probleem wordt gemaakt van het fenomeen dat de digitale revolutie met zich meebrengt. Zo stelt Levine de vraag: “Why [are we] even starting from a place that sharing sexy pictures might be linked to unhealthy behaviors in young adults?” (2013, 257). We zien dus dat er een tweedeling ontstaat in de academische discussie met betrekking tot sexting. We kunnen stellen dat de visies grofweg verdeeld kunnen worden in twee overheersende perspectieven.

Het zijn veelal de progressieve academici die een pragmatische visie aannemen (Best & Bogle, 1:16). Zij zijn van mening dat seksueel contact normaal is op jonge leeftijd en jongeren beter onderwezen moeten worden over de manieren waarop ze hiermee om kunnen gaan. Ze geven aan dat de risico's aangekaart moeten worden, maar de visie dat sexting vies, beschamend en wansmakelijk is, aangepast moet worden (Best & Bogle, 1:16).

Conservatieven daarentegen nemen een protectief standpunt in, ze zien sexting als een onderdeel van een evoluerende maatschappij die de familiewaarden niet meer kan appreciëren en een jongere generatie die geen gevoel van moraliteit meer koestert (Best & Bogle, 2014: 6,27). De aanhangers van de laatste visie zien de moderne cultuur, mode, muziek en het internet als oorzaken voor de toenemende seksualisering van de jeugd, en dus ook als de reden voor het verlies van morele waarden onder jongeren (Best & Bogle, 2014: 6,32)/

2.3 Meisjes en sexting in de media

In dit hoofdstuk zullen we de onderwerpen die besproken werden in de voorgaande hoofdstukken samenvoegen, en analyseren hoe uit de besproken media- en genderstudies verschillende frames met betrekking tot sexting in de media naar voren kwamen.

2.3.1 Feminisme en sexting

Opvallend is dat, ondanks het feit dat de protectieve visie vooral gedeeld wordt onder conservatieven, ook veel feministen zich aansluiten bij dit standpunt – die zich over het

algemeen eerder bij de progressieven dan bij de conservatieven scharen (Best & Bogle, 2014: 6,30). Ze zien sexting als een gevolg van de mannelijke overheersing in de maatschappij, die vrouwen objectificeert en uitbuit door pornografie, verkrachting en prostitutie mogelijk te maken. Ze sluiten zich dus, net als de conservatieven, aan bij de protectieve benadering van het onderwerp en zien de seksualisering van jeugd als een bedreiging voor de integriteit van meisjes. In een Amerikaanse talkshow waarin een geval werd besproken van een video die via Facebook verspreid werd, waarin een jong meisje aan orale seks deed, kwam feministe Malike Saada Saar aan het woord die het fenomeen als volgt beschreef: “I think it plays into a larger culture that says it is okay to objectify very young girls as sexual objects. It is okay to say that very young girls are sexually available. I mean we have push-up bras for 10-year-olds and thongs for 7-year-olds. There is a gathering culture that without question hypersexualizes very young girls.” (Best & Bogle, 2014: 6,30).

Best & Bogle kaarten in hun boek ‘Kids gone wild: from rainbow parties to sexting, understanding the hype over teen sex’ aan dat er een sociale tendens bestaat die ‘jonge meisjes als de slachtoffers van een geseksualiseerde cultuur ziet’, het ontaarden van traditionele normen en waarden wordt daarbij gezien als de oorzaak van een gebrek aan zedelijkheid onder hedendaagse tieners (Best & Bogle, 2014: 137). Hier moet wel vermeld worden dat Dit onderzoek is voltrokken in Amerika en zich dus uitsluitend baseert op Amerikaanse cultuur, de conclusies die hieruit voortkwamen kunnen echter een goede basis vormen voor het onderzoek naar patronen die ook terug te vinden zijn in Nederland. Het onderzoek brengt naar voren dat zelfs zogenaamde genderneutrale campagnes meisjes waarschuwen om niet toe te geven aan de ‘sociale druk (Best & Bogle, 2014: 110). Daarbij richten ouders die zich zorgen maken om het seksuele gedrag van jongeren zich in de eerste plaats op het vrouwelijke geslacht (Best & Bogle, 2014: 1,3). Ze maken zich zorgen dat bekendheden die veelvuldig in de media verschijnen, zoals Britney Spears, Lindsey Lohan en Miley Cyrus, een slecht voorbeeld zijn voor jonge meisjes en seksueel ‘vrij’ gedrag op jonge leeftijd indirect aanmoedigen (Best & Bogle, 2014). Dit onderzoek is uitgevoerd in de Verenigde staten, maar aan de hand van het onderzoek van Stoop (2015; 34) kunnen we stellen dat de resultaten vergelijkbaar zijn met de protectieve visie die Nederlandse academici en ouders adopteren.

Veel academici en psychologen scharen zich achter het idee dat de ontwikkelingen op gebied van sexting te maken hebben met het proces van seksualisering van de maatschappij en het effect dat dit heeft op de representatie van meisjes in de media. Best & Bogle

bekritisieren de hang naar sensatie in de media, die het idee dat we in een angstige maatschappij leven waarin meisjes beschermd moeten worden, alleen maar versterkt (Piperides, 2016: 352-354). In het Report of the APA Task Force on the Sexualization of Girls wordt gesteld: “The cultural norms, expectations, and values that are communicated in the myriad ways, including through the media. A culture can be infused with sexualized representation of girls and women, suggesting that such sexualization is good and normal.” (Zurbriggen et al, 2007: 7). Niet enkel in het onderzoek van Best & Bogle komen dus voordelen met betrekking tot gender aan het licht, talrijke onderzoeken eindigen impliciet met de vraag: “Does society cultivate the instinctive desire to protect girls, or is the girl the timeless temptress – who lures Adam to the tree of evil?” (Piperides, 2016: 352-354).

We kunnen dus stellen dat deze academici, alsook de ouders van jongeren (Stoop, 2015: 34), zich aansluiten bij de protectieve visie, die aankaart dat het veranderende maatschappelijke- en medialandschap verantwoordelijk is voor het verlies van moraliteit onder jongeren.

2.3.2 Hoer versus hunk-frame

Malou Stoop deed voor een masterscriptie reeds onderzoek naar de manier waarop Nederlandse jongeren sexting framen. Aan de hand van drie focusgroepen (die ieder bestonden uit vier tot zes jongeren) kwam ze tot de conclusie dat jongeren het fenomeen veelal in het hoer versus hunk-frame plaatsen. Hiermee wordt bedoeld dat een jongen wiens seksueel getinte foto's doorgestuurd worden, of die zelf foto's van iemand anders doorstuurt, eerder als 'stoer' en 'sexy' bestempeld wordt door zijn klasgenoten. Meisjes die betrokken zijn bij een schandaal rondom sexting, worden daarentegen snel als 'dom' en 'hoerig' bestempeld door klasgenoten. Er is dus meer kans dat het gebeurde voor hen wel degelijk schadelijke gevolgen op lange termijn zal hebben. (Stoop, 2015:33)

Dit resultaat wordt bevestigd door verschillende Amerikaanse onderzoekers die gelijkaardig onderzoek verrichtten. Zo bekijkt Amanda Brand (2015) sexting als een sociaal fenomeen. Ze stelt dat klassieke genderrollen door het veranderende sociale en politieke klimaat ruimte krijgen om te verschuiven en genuanceerd kunnen worden, maar sexting klassieke patronen van vrouwelijke onderdrukking en mannelijke dominantie versterkt. Daarbij haalt ze als voorbeeld een onderzoek van Rosin uit 2014 aan, waarin jonge mannen toegaven vrouwen te vragen/forceren seksueel expliciete beelden door te sturen, maar respect voor deze vrouwen te verliezen als ze het eenmaal doen.

2.3.3 Mediarepresentatie van meisjes

Het is opvallend dat in Amerikaanse mediaberichtgeving over sexting voornamelijk op meisjes gefocust wordt (boyd, 2014:105). Ze worden veelvuldig gepresenteerd als slachtoffer, maar ook als oorzaak van het incident. Terwijl de rol van jongens, evenals de legale gevolgen die hen ten deel kunnen vallen, aan de kant worden gezet (Dobson et al, 2015: 6).

Best en Bogle (2015) halen een voorbeeld aan van een schandaal rondom sexting op een school in Pennsylvania. Toen de school erachter kwam dat naaktfoto's van meisjes werden uitgewisseld dreigden ze zowel de personen die op de foto's verschenen als degenen die ze in hun bezit hadden aan te geven bij de politie als ze niet deelnamen aan een cursus om ze bewuster te maken van hoe ze met seksualiteit om moesten gaan. Daarop zijn enkele ouders naar de rechter gegaan met de claim dat hun kinderen – die op de foto's verschenen – niet beschuldigd konden worden van pornografie. Ze wonnen de zaak, maar het verhaal is twee jaar lang veelvuldig besproken door nieuwsmedia (Best en Bogle, 2015: 5,24). Na een analyse van de berichtgeving met betrekking tot dit verhaal, en nog enkele andere schandalen omtrent sexting, onderscheidde Best en Bogle (2015) twee frames. Sommige reporters nemen een beschermende positie in, ze maken zich zorgen om de meisjes die slachtoffer zijn van deze internetcultuur en worden misbruikt als seksueel object. Dit kunnen we beschrijven als een protectieve benadering van het onderwerp. Andere verslaggeving impliceert dat meisjes de initiatiefnemers zijn en hun seksueel gedrag alle morele waarden verwerpt. Deze visie noemt Malou Stoop in haar masterscriptie het 'hoer versus hunk-frame', deze benaming zullen wij in de scriptie ook aanhouden.

Opvallend is dat de focus in deze verslaggeving altijd gericht is op oversekste, jonge, blanke meisjes uit de middenklasse, en hun boodschap is duidelijk: "This isn't just other girls behaving badly, it might be your kid too" (Best en Bogle, 2015: 3-8). Dit fenomeen sluit aan bij het eerder besproken 'missing white girl syndrome' (Stillman, 2007: 491). Hoe jonger (dus onschuldiger) en blanker (dus Westers: het had ook uw kind kunnen zijn) des te interessantere onderwerpen ze zijn voor een mediabericht.

Media creëren zo de illusie dat het voornamelijk meisjes zijn die aan sexting doen (Valkenburg, 2014, 219; Lipman & Campbell, 2014: 372). Verschillende onderzoeken tonen echter aan dat dit niet het geval is, uit zowel Amerikaanse als Europese onderzoeken is gebleken dat tussen een en vijf procent van de jongens en tussen een en vier procent van de meisjes aan sexting doen (Baumgartner et al., 2015: 158). Uit een Amerikaans onderzoek

bleek zelfs dat een op de drie jongens weleens naakt- of halfnaakte foto's had gezien die niet voor hen bestemd waren, terwijl dat bij een kwart van de meisjes het geval was (Mitchell et al, 2001: 3011-14; Best and Bogle, 2015). Ook zouden media suggereren dat meisjes steeds jonger seksueel risicogedrag beginnen te vertonen, maar ook deze bewering wordt onderuitgehaald door zowel Amerikaans als Nederlands onderzoek. Volgens Nederlands onderzoek was zowel in 2005 als in 2012 de gemiddelde leeftijd waarop meisjes voor het eerst geslachtsgemeenschap hadden 16,6 jaar en maakten meisjes in 2012 ongeveer dezelfde seksuele ontwikkeling door (Valkenburg, 2014: 205). Deze resultaten spreken de visie tegen van conservatieven en feministen die het protectieve standpunt innemen.

2.4 Conclusie

Na deze theoretische analyse van mediastudies met betrekking tot sexting en genderverschillen in de media, kunnen we stellen dat alle theorieën steunen op tegenstellingen. In ons onderzoek zullen veel verschillende frames naar voren komen, toch zullen we trachten bij voorbaat drie hoofdframes te onderscheiden waarop we het onderzoek zullen baseren.

In elke paragraaf komt aan het licht dat we visies, definities en benaderingen omtrent het onderwerp bijna altijd in enkele categorieën kunnen opdelen. In de manier waarop sexting door jongeren gedefinieerd wordt is er het verschil tussen de visie van jongvolwassenen en scholieren. Wolak en Finkelhor (2001) onderscheiden twee categorieën van sexting; de gevallen waar criminaliteit aan te pas komt en de gevallen die 'experimentele incidenten' genoemd kunnen worden. In juridisch opzicht zijn er de voorstanders van strenge straffen voor betrokkenen (die zich vooral op serieuze klinische gevolgen voor betrokkenen focussen) en de tegenstanders (die van mening zijn dat sexting geaccepteerd moet worden). Ook in de academische discussie is onderscheid gemaakt tussen de progressieven, die een pragmatische visie hebben, en de conservatieven, die protectieve standpunten innemen. Ook in de media zijn belangrijke tegenstellingen in de berichtgeving te ontwaren met betrekking tot meisjes en sexting; reporters die meisjes in de slachtofferrol plaatsen en reporters die meisjes beschrijven als oorzaak van het incident.

Uit deze verschillende tegenstellingen zijn in grote lijnen drie verschillende frames te construeren die als uitgangspunt zullen fungeren voor de analyse. Veel tegenstellingen die naar voren kwamen uit de academische discussie kunnen grofweg gegoten worden in twee verschillende frames: het pragmatische frame en het protectieve frame. Deze twee frames

worden hieronder besproken. Daarbij werd hierboven ook het hoer vs. hunk-frame besproken, wat niet binnen een van de twee eerdergenoemde frames valt, omdat hier meer gefocust wordt op genderverschillen. Daarom zullen we het hoer vs. hunk-frame als een apart frame opnemen in de analyse. Daarna vormen we een algemeen beeld van de drie frames zoals hierboven besproken, door ze in een matrix te gieten. Uiteindelijk nemen we de drie verschillende frames op in de standaard framematrix zoals hij ontwikkeld werd door Van Gorp (2005, 491), die als maatstaf gebruik kan worden bij de analyse van het onderzoeksmateriaal.

2.4.1 Pragmatisch frame

Het pragmatische frame is een verzameling van de visies die sexting niet beschouwen als iets dat de wereld uit geholpen moet worden, maar als een normaal gevolg van experimenterende jongeren die opgroeien tijdens het internettijdperk. Aanhangers van deze visie zijn van mening dat jongeren gewaarschuwd moeten worden voor de mogelijke gevolgen van sexting, maar niet dat het beschreven moet worden als iets beschamends en wansmakelijks. In dit opzicht kan sexting beschreven worden als een experimenteel incident, waarmee jongeren of jongvolwassenen die experimenteren met seksualiteit vanzelf in aanraking komen. Verder zouden, wanneer sexting in dit frame geplaatst wordt, ernstige juridische gevolgen niet nodig zijn en zouden de klinische gevolgen (depressie, stress, een beschadigd zelfbeeld...) relatief meevallen.

Reporters die sexting in dit frame plaatsen zetten het meisje niet per se in de slachtofferrol maar geven haar ook niet de schuld van het incident. In mediaberichten zal altijd sprake zijn van een redelijk serieus incident of een 'sextingschandaal' maar in tegenstelling tot anderen, zullen ze binnen dit frame het incident niet beschrijven als een gevolg van een overgeseksualiseerde maatschappij en meisjes zonder moraal.

2.4.2 Protectief frame

Conservatieven en feministen neigen ernaar sexting in het protectieve frame te plaatsen. Ze zijn van mening dat sexting het gevolg is van een overgeseksualiseerde maatschappij die vrouwen objectivert en de integriteit van meisjes bedreigt. Aanhangers van deze visie focussen op de ernstige klinische en juridische gevolgen van sexting. Ze vinden sexting dan ook een serieus, crimineel vergrijp en achten de rechterlijke straffen noodzakelijk om een toename van sexting te voorkomen.

Bij mediaberichten die sexting in dit frame plaatsen zal vooral gefocust worden op de ernstige klinische en juridische gevolgen van het incident.

2.4.3 Hoer versus hunk-frame

Binnen dit frame, voor het eerst gebruikt door Best & Bogle (2014), zal het meisje niet zozeer als onwetend slachtoffer beschreven worden maar als initiatiefnemer, die door gebrek aan morele waarden een schandaal heeft uitgelokt. Het meisje wordt als ‘hoerig’ en dom gezien, terwijl de jongen er zonder kleerscheuren vanaf komt en zelfs als stoer bestempeld wordt. Stoop (2015) kwam met haar onderzoek naar de visie op sexting van Nederlandse jongeren tot de conclusie dat adolescenten sexting in het hoer vs hunk-frame plaatsen.

2.4.4 Matrixen

2.4.4.1 Matrix verschillende definities sexting

	Pragmatisch frame	Hoer versus hunk-frame	Protectief frame
Definitie sexting	experimenteel incident	Schandaal	Criminele daad
Tieners vs jongvolwassenen	Jongvolwassenen	Tieners	Tieners
In de rechtspraak	Pleiten voor meer soepele rechtspraak	/	Juridische straffen zijn noodzakelijk
Academische discussie	Progressieven	Wordt toegeschreven aan jongeren	Conservatieven (& feministen)
Media	Sexting is een normaal gevolg van digitale evolutie	Meisjes zijn dom en hebben gebrek aan eigenwaarde	Meisjes zijn slachtoffer van wandaden en sexting is gevolg van overgeseksualiseerde maatschappij

2.4.3.1 Standaard framematrix

	devices						devices		
	Probleem definitie	Oorzake n	Conseque nties	Verantwo ordelijkheid d	Oplossin gen	Moreel oordeel	Lexicale keuzes	Metafor en	Voort elden
Protectief frame	Sexting is gevaarlijk, kan schadelijk e gevolgen hebben en is strafbaar	Onweten de en onoplette nde meisjes. Jongens die daar misbruik van maken.	Schadelijk e gevolgen op lange termijn	Ligt bij het onwetende en onschuldig e meisje en bij de jongen die kwaad in zin heeft.	Voorlich tingop scholen, controle van politie en ouders.	Meisje is zielig, slachtof fer. Jongen is de boosdo ener.	Meisjes: zielig en slachtoff er. Jongens:		Bijna alle voorb lden gaan over meisje
Hoer versus hunk-frame	Sexting is voor meisjes een risico en voor jongens een kans.	Meisjes doen het uit wanhoop , voor aandacht van jongens. Jongens om stoer te doen.	Meisjes worden als goedkoop en hoerig gezien, imago aangetast. Jongens hebben een stoer verhaal.	Meisjes zijn dom en gemakkeli jk. Ze moeten zich niet zomaar blootstelle n en konden weten dat deze berichten openbaar	Voorlich tingop scholen, controle van politie en ouders.	Meisjes worden als slettig en gemakk elijk gezien. Jongens zijn stoer dat ze het meisje zover kregen.	Walgelij k. Bij meisjes: denigrere nd. Bij jongens: laconiek.	Meisjes zijn een 'hoer', jongens een 'hunk'.	Bijna alle voorb lden gaan over meisje

				zouden worden.					
Pragmatisch frame	Sexting is een normaal gevolg van digitale evolutie.	Jongeren die seksueel experimenteren in het digitale tijdperk.	Zolang het veilig gebeurt hoeven er geen schadelijke gevolgen te zijn.	Verantwoord ligt bij beide partijen, belangrijk is dat er vertrouwen is.	Voorlichting op scholen.	Mensen die aan sexting doen worden niet als abnormaal gezien.	Experimenteel incident		Voortelden gaan zowel over jongeren als over meisjes

3. Methode

Aangezien frames abstracte eenheden zijn leent een framinganalyse zich het best voor een combinatie van een kwantitatieve en een kwalitatieve inhoudsanalyse (Van Gorp, 2007).

Aangezien wij de frames ontleen aan secundaire lectuur, zullen we beginnen met een kwantitatieve inhoudsanalyse om een beeld te krijgen van de frequentie van de beschreven frames. Daarna zullen we, ter aanvulling op de kwantitatieve inhoudsanalyse, een kwalitatieve inhoudsanalyse doen met een aantal artikelen uit de kwantitatieve analyse, en een jeugdboek over sexting dat veel media-aandacht kreeg. Zo krijgen we een goed beeld van de manier waarop sexting geframed wordt in verschillende vormen van media.

We zullen dus eerst alle geschreven berichten die sinds 2009 door Nederlandse media gepubliceerd zijn, zowel in dagbladen en tijdschriften als op het web, kwantitatief analyseren. Hierbij maken we wel een strenge selectie; enkel artikelen uit geschreven, Nederlandstalige media die meer dan 400 woorden tellen, worden in de analyse opgenomen. Anders is de kans groot dat er een vertekend beeld ontstaat van de frequentie van bepaalde frames, aangezien in korte artikelen bepaalde framing(devices) minder duidelijk naar voren komen. Daarna onderwerpen we een aantal artikelen uit voorgaand onderzoek, alsook een boek over sexting, aan een kwalitatieve inhoudsanalyse – ter aanvulling op de resultaten die uit de kwantitatieve analyse naar voren kwamen. Uiteindelijk zullen we de resultaten van beiden analyses koppelen en hier een conclusie uit trekken

3.1 Kwantitatieve inhoudsanalyse

Aan de hand van een kwantitatieve inhoudsanalyse zullen alle Nederlandstalige mediaberichten die tussen 2010 en 2016 verschenen zijn, waarin het woord ‘sexting’ voorkwam, geanalyseerd worden. Een framinganalyse bestaat altijd uit twee fases: een inductieve en een deductieve fase. Onze inductieve fase ligt echter in het opstellen van frames aan de hand van secundaire literatuur, waardoor deze fase voornamelijk in het theoretisch kader voltrokken werd. De deductieve fase zal in deze scriptie uit twee fases bestaan: een kwantitatieve en een kwalitatieve inhoudsanalyse. In het eerste deel van de deductieve fase beginnen we met het testen van het vooraf opgestelde codeboek, door enkele berichten te coderen. Hieruit concluderen of de vooraf beschreven frames daadwerkelijk voorkomen in de teksten (Van Gorp, 2007). Het is namelijk belangrijk dat alle variabelen bij beide codeurs meer dan een keer voorkomt, zoniet wordt de onderzoeksvraag enkel oppervlakkig

beantwoord. Daarna kunnen we een betrouwbaar codeboek opstellen en het materiaal aan een solide kwantitatieve inhoudsanalyse onderwerpen.

Om het codeboek zo betrouwbaar mogelijk te maken hebben we vooraf twee proefcoderingen gedaan: voor de eerste proefcodering gebruikten we vijftien artikelen uit 2016, voor de tweede proefcodering selecteerden we eenzelfde aantal artikelen uit 2013 en 2014 die onderdeel waren van het corpus. De proefcoderingen werden telkens door twee personen uitgevoerd, daarna werden de resultaten vergeleken. Als de overeenkomsten hoog waren was dit positief voor de betrouwbaarheid van het onderzoek, indien er veel verschillen waren tussen beide uitvoeringen van de proefcodering betekende dit dat er nog geschaafd moest worden aan de codes – of dat de variabelen meer in detail besproken moesten worden in het codeboek.

Uit het resultaat van de eerste proefcodering bleek dat de overeenkomsten tussen beide uitvoeringen van de codering redelijk hoog lagen, tussen de 90% en 100%. Sommige kappa's¹ scoorden echter laag en anderen kwamen als 'undefined' uit de codering. Dit laatste was vooral het geval bij extreme codes (zoals zelfmoord als gevolg van een sextingschandaal). Aangezien deze codes bijna nooit, of niet, voorkwamen in de nieuwsberichten waren deze kappa's overbodig voor het onderzoek – en konden ze zelfs misleidend zijn.

Deze variabelen werden geëlimineerd uit het codeboek, andere codes werden toegevoegd (die wel vaker in nieuwsberichten bleken voor te komen dan gedacht) en sommige variabelen (waarvan de kappa's laag waren) werden duidelijker geformuleerd – zodat de resultaten van beide codeurs zoveel mogelijk overeen zouden komen. Dit wierp zijn vruchten af bij de tweede proefcodering: bijna alle kappa's lagen boven de 0.6 en veel lagen boven 0.7. Enkele kappa's kwamen nog steeds als 'undefined' uit de codering, toch kozen we er in sommige voor deze niet te verwijderen, bijvoorbeeld wanneer ze deel waren van de verschillende tendenties van de berichtgeving die Best & Bogle noemen.

Ook al komen sommige variabelen weinig voor, toch is het belangrijk al deze tendenties te onderzoeken, zodat we de onderzoeksresultaten kunnen vergelijken met eerdere onderzoeken uit de Verenigde Staten. Ook variabelen met betrekking tot gender hebben we

---

¹ Cohen's kappa is een maat voor de overeenkomst in scores van twee nominale variabelen. Het staat bekend als maat voor de *interbeoordelaarsbetrouwbaarheid*, doordat het duidelijk maakt hoeveel overeenkomsten er zijn tussen de antwoorden beide beoordelaars.

zoveel mogelijk in het onderzoek gehouden, aangezien die belangrijk zijn voor het beantwoorden van de specifieke onderzoeksvraag van deze scriptie.

Tijdens het kwantitatieve onderzoek zullen we verbanden zoeken tussen bepaalde tekstuele elementen en vooropgezette codes die beschreven worden in een codeboek, om op deze manier conclusies te trekken uit de frequentie waarin bepaalde codes voorkomen. De verschillende codes die deel uitmaken van het onderzoek, zijn namelijk verbonden aan de hierboven beschreven hoofdframes. In de bijlage is het uiteindelijke codeboek te vinden.

3.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse

Om het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk te maken zullen we naast deze kwantitatieve inhoudsanalyse ook een kwalitatieve inhoudsanalyse uitvoeren. Hierbij zullen we uitgaan van dezelfde, hierboven besproken, hoofdframes maar zal het onderzoek op een andere manier in zijn werk gaan. Over het algemeen wordt bij een kwalitatieve inhoudsanalyse inductief (theorievormend) en niet deductief (theorietoetsend) te werk gegaan. Dit is het geval aangezien kwalitatief onderzoek eerder explorerend van aard is; het speerpunt van de kwalitatieve aanpak is interpretatie (Wester, 1995). Deze kwalitatieve inhoudsanalyse zal echter niet inductief zijn, aangezien het theorievormende deel van het onderzoek al voltrokken is aan de hand van secundaire literatuur. Deze kwalitatieve inhoudsanalyse zal een toevoeging zijn aan het kwantitatieve deel van het onderzoek. We zullen hier dieper ingaan op enkele aspecten die in de kwantitatieve analyse naar voren kwamen, zodat de onderzoeksvraag zo nauwkeurig mogelijk beantwoord kan worden.

Bij de kwalitatieve inhoudsanalyse is het corpus kleiner dan bij de eerder besproken kwantitatieve inhoudsanalyse en wordt dieper ingegaan op het onderzoeksmateriaal. Bij deze inhoudsanalyse is er dus sprake van meer diepgang, maar de resultaten zijn persoonlijker en variëren afhankelijk van de onderzoeker. Hier is dus sprake van een minder strikte structuur, wat niet wil zeggen dat de werkwijze geen systematiek kent (Wester, 1995).

Een kwalitatieve inhoudsanalyse is vooral een nuttige aanvulling op een kwantitatief onderzoek, omdat deze de resultaten meer diepgang kan geven en ze van een andere invalshoek bekeken kunnen worden. Wat vooral van belang is bij de keuze voor kwalitatief onderzoek is het onderzoeksmateriaal. Voor dit onderzoek zullen we een aantal mediaberichten uit de kwantitatieve analyse selecteren, die we ter aanvulling ook aan een

kwalitatieve inhoudsanalyse onderwerpen. Daarbij zullen we een boek analyseren over sexting, dat sinds de publicatie veel media-aandacht heeft gekregen.

3.3 Betrouwbaarheid

We kunnen spreken van grote verschillen tussen een kwantitatieve en een kwalitatieve inhoudsanalyse op gebied van betrouwbaarheid. Voor de betrouwbaarheid van de kwantitatieve inhoudsanalyse is veel te zeggen. De kwantificerende werkwijze maakt gebruik van een volledig uitgewerkt categorieënschema als waarnemingsinstrument. De frames zijn in dit geval zeer specifiek gedefinieerd en laten weinig aan de verbeelding over (Hüttner et al., 1995). Wanneer verschillende personen het onderzoek uitvoeren aan de hand van bijgevoegd codeboek zouden de resultaten min of meer hetzelfde moeten zijn, wat bij een kwalitatieve analyse zelden het geval is, omdat veel aan eigen interpretatie wordt overgelaten (Koetsenruijter & Van Hout, 2014).

In de kwantitatieve inhoudsanalyse wordt de betrouwbaarheid van het onderzoek gewaarborgd door bij de verschillende frames in het codeboek een gedetailleerde beschrijving te geven van wat deze specifieke code inhoudt. Door enkele testrondes te doen komen we erachter of de beschreven codes ook daadwerkelijk voorkomen in de mediaberichtgeving en of iedereen dezelfde codes aan dezelfde artikelen koppelt. Indien dit laatste het geval is kunnen we stellen dat het onderzoek betrouwbaar uitgevoerd kan worden.

Bij de kwantitatieve inhoudsanalyse is het corpus echter relatief klein. Dit is het geval omdat we enkel artikelen gebruiken van meer dan 400 woorden, en sexting in Nederlandse media nog niet veelvuldig besproken is aangezien het een relatief nieuwe term is. Hierdoor kunnen we aan de hand van de inhoudsanalyse slechts tot op zekere hoogte conclusies trekken. We onderwerpen daarom ook een aantal van de onderzochte artikelen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse, zodat we nauwkeuriger op bepaalde factoren van het onderzoek in kunnen gaan. Daarnaast zullen we de frames die in het theoretisch kader naar voren kwamen, door een kwalitatieve inhoudsanalyse koppelen aan visies die naar voren komen in een veelbesproken boek over sexting. Dit onderzoek zal minder abstract zijn en meer de diepte in gaan. Zo zullen beide onderzoeksmethoden toegepast worden en elkaar aanvullen voor een zo betrouwbaar mogelijke analyse van het gehele corpus.

3.4 Onderzoeksmateriaal

3.4.1 Onderzoeksmateriaal kwantitatieve inhoudsanalyse

Het onderzoeksmateriaal voor de kwantitatieve inhoudsanalyse bestaat uit alle nieuwsberichten die tussen 2011 en 2016 verschenen in Nederlandse kranten, magazines en websites, die meer dan 400 woorden tellen. Het onderzoeksmateriaal is opgedeeld in verschillende categorieën. Een eerste categorie zal bestaan uit landelijke kranten zoals de Telegraaf, NRC handelsblad, NRC next en de Volkskrant. Vervolgens zijn er de regionale kranten zoals het Leidsch dagblad, Brabants dagblad, AD Utrecht en Hallo Leeuwarden. Een derde categorie bestaat uit magazines zoals Psychologie magazine. De laatste categorie is een accumulatie van al het verzameld nieuws zoals nos.nl, nu.nl en vice.nl.

In totaal genereerde de zoekmachine LexisNexis 779 artikelen die tussen 2011 en 2016 verschenen in Nederlandstalige media over het onderwerp sexting. Veel artikelen verschenen echter verschillende keren in verschillende dagbladen. Als bijvoorbeeld een artikel in het AD was verschenen, werden exact dezelfde artikelen vaak overgenomen door regionale edities zoals AD Rotterdam. Na het ontdubbelen van deze artikelen bestond ons corpus nog uit 360 artikelen.

Overigens speelt sexting in veel van deze artikelen een te verwaarlozen rol, bijvoorbeeld bij artikelen die over cyberpesten gaan, waarin sexting slechts als voorbeeld genoemd wordt. Ook zijn er veel korte nieuwsberichten, zoals aankondigingen van evenementen en ouderavonden waar informatie over onder andere sexting vrijgegeven wordt. Als we deze artikelen zouden opnemen in het onderzoeksmateriaal, zou het onderzoeksresultaat een vertekend beeld opleveren. Achter de vraag ‘Wordt het meisje in de slachtofferrol gezet?’ zou dus vaak een ‘0’ komen te staan. Niet zozeer omdat dat niet het geval is, maar omdat de rol van het meisje helemaal niet besproken wordt. Daarom besloten we enkel de artikelen te selecteren waarin dieper wordt in gegaan op het fenomeen sexting. Nadat we de niet-relevante artikelen uit het onderzoeksmateriaal verwijderden bleven er nog 91 artikelen over.

3.4.2 Onderzoeksmateriaal kwalitatieve inhoudsanalyse

Voor de kwalitatieve inhoudsanalyse zal het onderzoeksmateriaal bestaan uit elf nieuwsberichten en een boek, die uitgebreider geanalyseerd zullen worden met extra focus op enkele aspecten die in de kwantitatieve inhoudsanalyse naar voren zijn gekomen. Hierbij is

het vooral de bedoeling dieper in te gaan op de verschillende rollen die aan de spelers worden toegeschreven – slachtoffer versus dader – en op de raadgeving die wordt meegegeven in de artikelen.

Allereerst zullen elf uitgebreidere artikelen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse onderworpen worden. Deze artikelen zijn uitgekozen op lengte en inhoud. Er is op gelet dat het aantal artikelen uit verschillende jaren in verhouding staat met het totaal aantal artikelen dat beschikbaar is uit deze jaren. Er zijn dus meer artikelen uit 2016 omdat sexting dit jaar meer media-aandacht kreeg. Ook is erop gelet dat er een variëteit aan bronnen in de artikelen naar voren komen.

Daarnaast zal het boek *Francien, laat je tieten nog eens zien* worden onderworpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse. Het boek is geschreven door Francien Regelink, die op haar vijftiende een screenshot van haar borsten verstuurde naar haar vriendje. Een tijd later hingen er kopieën van door de hele school en werd zij het mikpunt van pesterijen. Deze ervaringen schreef ze vele jaren later neer om jongeren bewust te maken van de gevolgen van sexting. Aangezien Francien zelf in de communicatiesector werkt en weet hoe ze haar verhaal moet verspreiden, is zowel zijzelf als haar boek veel in de media verschenen. Ze spreekt regelmatig op scholen en verschijnt met interviews in kranten, op de radio en op televisie. Veel van de nieuwsberichten uit de kwantitatieve inhoudsanalyse gaan dan ook over het boek, of zijn interviews met Francien zelf.

4. Resultaten

4.1 Kwantitatieve inhoudsanalyse

In het theoretisch kader werd het verband tussen factoren die naar voren kunnen komen in mediaberichten en verschillende frames uiteengezet in een framematrix. Hieronder zullen we de kwantitatieve resultaten die uit het onderzoek naar voren kwamen met betrekking tot die factoren analyseren. Op basis daarvan kunnen we een uitspraak doen over de verschillende frames die naar voren kwamen in de onderzochte artikelen en een beeld vormen van de manier waarop jongens en meisjes geportretteerd worden in de mediaberichten.

4.1.1. Genderafhankelijke rollen

“Jongeren hanteren een dubbele standaard,” wordt gezegd in een artikel² uit het Parool, “meisjes met veel vriendjes worden afgekeurd, jongens met veel vriendinnetjes niet.” Deze dubbele standaard komt duidelijk naar voren in het hoer vs hunk-frame. Uit dit onderzoek is gebleken dat deze dubbele standaard niet enkel bestaat op het schoolplein, maar ook heel duidelijk naar voren komt in mediaberichten over sexting. Het toekennen van slachtoffer- en daderrollen is dus in grote mate afhankelijk van het geslacht van de betrokkenen.

Uit de kwantitatieve inhoudsanalyse kwamen enkele duidelijke conclusies naar voren; meisjes worden vaker besproken dan jongens. In 56,6% van de artikelen besproken werd enkel het vrouwelijke geslacht besproken en in 38% van de artikelen kwamen beide geslachten naar voren. Daarentegen besproken 7,6% van de artikelen enkel de rol van de jongen in het proces. Alle artikelen waarin jongens naar voren kwamen besloegen 45,6% van het totale corpus, minder dan de helft. In 8,7% van de artikelen werden geslachten niet expliciet genoemd.

Ook kwam in het onderzoek naar voren dat meisjes vaker de slachtofferrol toegekend krijgen dan jongens. In 66,3% van de berichten werden meisjes als slachtoffer beschreven, terwijl dat bij jongens het geval was in 8,7% van de artikelen. Meisjes kregen in 66,3% van alle artikelen de slachtofferrol toegeschreven, terwijl dat voor jongens bij 8,7% van alle artikelen het geval was. Als we het totale aantal artikelen waarin meisjes de slachtofferrol

---

² En toen zag iedereen je naaktfoto - 22 januari 2016.

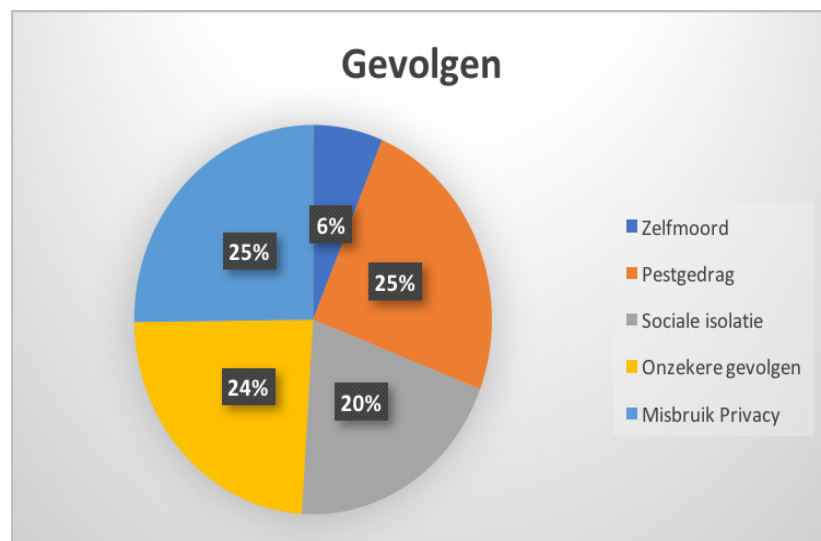

kregen, vergeleken met het totale aantal artikelen waarin meisjes besproken worden, kunnen we stellen dat meisjes de slachtofferrol toegeschreven krijgen in 79,2% van alle artikelen waarin ze besproken worden – in deze optelling zijn overlappende artikelen ontdubbeld. Bij dezelfde berekening voor het mannelijke geslacht, kunnen we concluderen dat jongens in 19% van alle artikelen waarin ze besproken worden, ook de slachtofferrol toegekend krijgen. Aan de hand van de literatuur besproken in het theoretisch kader, kunnen we stellen dat dit resultaat te verwachten was.

Een opvallend detail is echter de frequentie waarin een andere rol aan beide geslachten werd toegekend: die van initiatiefnemer. Jongens werden in 52,1% van alle artikelen als dader beschreven, en in 30,4% van alle artikelen als initiatiefnemer. Een jongen die de dader was, werd dus niet noodzakelijk gezien als initiatiefnemer. En omgekeerd geldt ook dat wanneer een jongen de initiatiefnemer is, hij niet noodzakelijk als schuldige wordt aangewezen. Bij meisjes ligt dit anders; die werden in 7,6% van alle artikelen als dader afgeschilderd en exact even vaak als initiatiefnemer. Een meisje dat initiatiefnemer is, is dus vanzelf ook de dader en oorzaak van het sextingschandaal.

4.1.2 Tendenties Best & Bogle

In 51,1% van de berichten was er sprake van extreme incidenten. Het vooropgestelde codeboek stelt dat er sprake is van extreme incidenten wanneer het slachtoffer zelfmoord heeft gepleegd, sociaal geïsoleerd is, last heeft van depressies en ziektes of naar een andere school moest gaan. Met andere woorden, in 51,1% van de artikelen is het leven van het slachtoffer volledig

veranderd. In 9,8% van de artikelen was er namelijk sprake van zelfmoord, 38% van de berichten sprak over pestgedrag, 31,5% over sociale isolatie, in 39,1% van de berichten was er sprake van misbruik van privacy en 36,9% sprak over onzekere gevolgen.

We stelden in het codeboek dat er sprake is van sensationele berichtgeving als sexting werd besproken vanuit een infotainmentformaat en er weinig of geen achtergrondinformatie was over het fenomeen zelf. Dit was in 27,2% van de artikelen het geval.

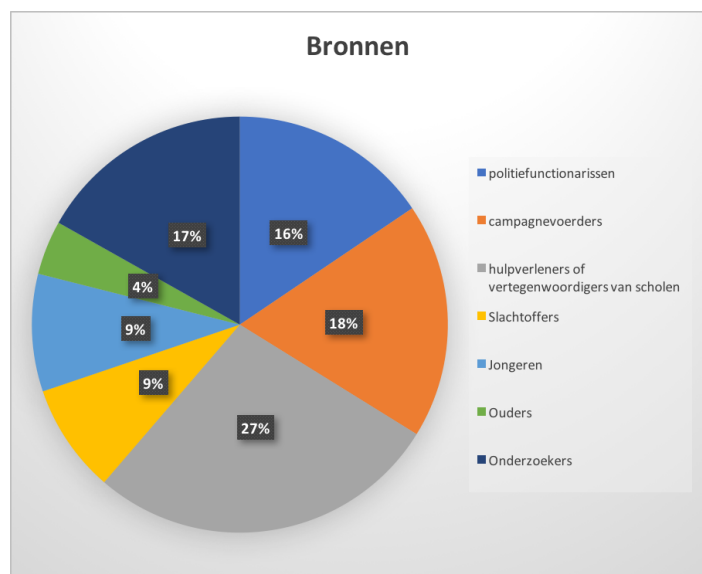
We kunnen van beperkte bronnen spreken als er slechts een persoon of onderzoek aangehaald wordt, dit was het geval in 59,8% van de berichten. Deze bronnen zullen hieronder verder besproken worden. In 26,1% van de artikelen was er sprake van hoge prevalentie, dat betekent dat er enkel onderzoeken behandeld worden die uitwijzen dat de prevalentie van sexting zeer hoog is.

De motieven die werden aangehaald om aan sexting te doen waren redelijk verdeeld. In 28,2% van de berichten werd sexting beschreven als een wraakactie of als een vorm van chantage, in 23,9% van de berichten was het een vorm van pesten, in 20,6% van de berichten zou het ‘voor de grap’ gebeuren en slechts weinig berichten stelden dat het een ongeluk was (5,4%). De tendentie ‘eenzijdige motieven’ kwam dus weinig naar voren, slechts in 6,5% van de berichten was dit het geval. De tendentie die het meeste naar voren kwam, zal hieronder uitgebreid onder de loep genomen worden: focus op meisjes. Deze tendentie kwam bij 58,7% van de mediaberichten naar voren.

4.1.3 Bronnen

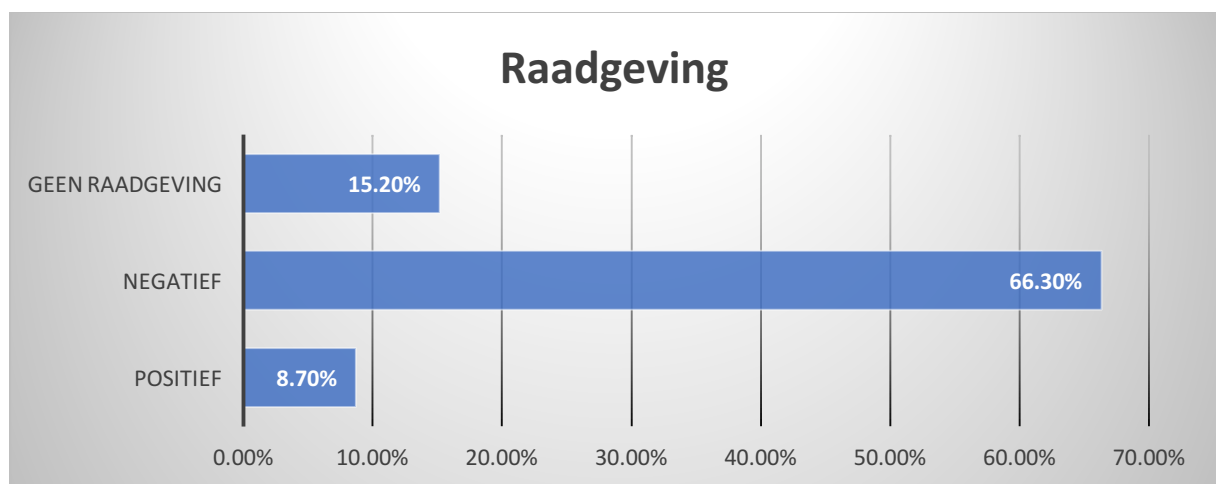
Zoals hierboven vermeld, was er bij een redelijk hoog percentage van de artikelen sprake van beperkte bronnen, namelijk 59,8%.

De bronnen die genoemd werden, waren voornamelijk politiefunctionarissen (24%), campagnevoerders (28,2%) en hulpverleners of vertegenwoordigers van scholen (42,4%). Jongeren, slachtoffers en ouders kwamen opvallend minder aan het woord. Slachtoffers werden in 13,1% van de berichten als bron aangehaald,

jongeren in 14,1% en ouders kwamen in 6,5% van alle artikelen aan het woord. Daarnaast werden ook onderzoekers regelmatig als bron aangehaald, namelijk in 26% van de artikelen. In totaal werden in 46,7% van de artikelen politie, campagnevoerders of hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen genoemd. Opvallend is dat deze verzameling van bronnen vaak in combinatie aangehaald wordt. Wat ook uit de resultaten naar voren kwam is dat er een sterke correlatie bestaat tussen de aangehaalde bronnen en de raadgeving; dat zullen we hieronder verder bespreken.

4.1.4 Raadgeving

In 66,3% van de onderzochte artikelen werd een negatieve raadgeving meegegeven, 8,7 % van de artikelen gaven een positieve raadgeving en slechts in 15,2% werd er geen raadgeving meegegeven. Dit zegt veel over de objectieve en observerende rol van de journalistiek, maar daar zullen we verder niet over uitweiden.

We kunnen stellen dat de oorzaak van het feit dat zo'n groot aantal berichten een negatieve raadgeving meegaven terug te leiden is naar de bronnen die in het bericht aan het woord kwamen. Zoals hierboven uiteengezet, kwamen voornamelijk afgevaardigden van de politie, campagnevoerders en hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen aan het woord en, zoals eerder vermeld, werd deze groep bronnen vaak in combinatie met elkaar genoemd. Van alle berichten waarin een van deze bronnen naar voren kwam (46,7%), gaf 31,5% een negatieve raadgeving mee en slechts 2,3% een positieve. In 66,6% van de artikelen waarin ouders naar voren kwamen (6,5%) was de raadgeving negatief, en in geen enkel van deze berichten was deze positief.

Van alle berichten waarin jongeren aan het woord kwamen (14,1%), gaf 46,1% een negatieve raadgeving mee, en 23% een positieve. Van alle berichten waarin slachtoffers naar voren kwamen (13,1%), gaf 83,3% een negatieve raadgeving mee, en 11,1% een positieve. Van het totaal aantal berichten waarin onderzoekers naar voren kwamen (26%), gaf 58,3% negatieve raadgeving en 8,3% positieve raadgeving. Volgens secundaire bronnen die aangehaald werden in het theoretisch kader, nemen onderzoekers vaker de protectieve visie in, waardoor te verwachten is dat zij vaker een positieve raadgeving meegeven. Dit hoge percentage van negatieve raadgeving in berichten waar onderzoekers als bron worden aangehaald, kan te wijten zijn aan het hoge percentage berichten waarin sprake is van hoge prevalentie. In 26,1 % van de artikelen was er sprake van hoge prevalentie, dit zijn artikelen waarin enkel onderzoeken worden aangehaald waaruit blijkt dat de prevalentie van sexting zeer hoog is. Als in deze artikelen onderzoekers van desbetreffende onderzoeken aan het woord komen, is het dus logisch dat zij regelmatig een negatieve raadgeving meegeven.

4.1.5 Frames

4.1.5.1 Protectief frame

Aan de hand van de standaard framematrix, die werd opgesteld in het theoretisch kader, kunnen we stellen dat negatieve raadgeving (die in 66,3% van de artikelen voorkwam) voornamelijk te relateren is met het protectieve frame, waarin sexting gezien wordt als een gevaarlijk fenomeen met schadelijke gevolgen. Hieruit kunnen we afleiden dat niet alleen campagnevoerders, hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen en politie zich voornamelijk aansluiten bij de protectieve visie, maar ook ouders. Dit is afgeleid van het feit dat artikelen waar deze bronnen worden aangehaald veel negatieve raadgeving geven en weinig positieve. Deze bronnen zijn dus van mening dat sexting gevaarlijk is en moet worden voorkomen aan de hand van voorlichting op scholen en controle van de politie en ouders.

Ook andere factoren die volgens de framematrix aansluiten bij het protectieve frame komen in het merendeel van de artikelen voor. Zo wordt het meisje niet alleen in 66,3% van de artikelen in de slachtofferrol geplaatst, maar ook in 39,1% van de artikelen als zielig geportretteerd. Volgens dezelfde framematrix heeft sexting op lange termijn schadelijke gevolgen, ook deze visie kwam veel terug in de artikelen. De gevolgen die veel beschreven

werden waren zelfmoord (9,8%), pestgedrag (31,5%), sociale isolatie (39,1%) en onzekere gevolgen (36,9%). Ook is het moreel oordeel van aanhangers van het protectieve frame dat de schuld van het schandaal ligt bij de kwaadaardige jongen die als ‘boosaardige dader’ gezien wordt, terwijl het meisje zielig en onwetend is. Dit moreel oordeel zien we veel terugkomen. 66,3% van de meisjes die besproken worden in de nieuwsberichten worden in de slachtofferrol geplaatst, 32,6% wordt als zielig beschreven. Dit terwijl 52,1% van de jongens die besproken worden in de berichten als dader beschreven worden en 30% als initiatiefnemer. We kunnen dus stellen dat een groot deel van de artikelen naadloos in het protectieve frame passen.

4.1.5.2 Hoer versus hunk-frame

Factoren die binnen het hoer versus hunk-frame passen komen minder voor in de onderzochte mediaberichten. Het hoer versus hunk-frame komt op veel gebieden overeen met het protectieve frame; ook hier is er sprake van negatieve raadgeving. Ook krijg het meisje in beide frames de rol van slachtoffer toegeschreven, en de jongen die van dader. Een belangrijk verschil is echter dat het hier niet om een boosaardige maar om een stoere dader gaat, en dat het meisje als een dom en ‘slettig’ slachtoffer wordt gezien. Meisjes worden in 32,6% van de artikelen als dom geportretteerd. Opvallend is dat in 33,3% van deze berichten slachtoffers als bron worden aangehaald. Terwijl het percentage artikelen waarin slachtoffers naar voren komen veel lager ligt wanneer we het hele corpus als maatstaf nemen (19,5%). Dit is te verklaren door het feit dat het slachtoffer dat aan het woord komt in een groot deel van de artikelen Francien Regelink is. In de kwalitatieve inhoudsanalyse (waarin we haar boek zullen analyseren) komt naar voor dat zij de hoer versus hunk-visie adopteert.

Jongeren daarentegen werden in slechts 10% van de artikelen waarin het meisje als dom geportretteerd wordt als bron aangehaald. Volgens eerder aangehaalde onderzoeken in het theoretisch kader zouden jongeren echter vaak de hoer versus hunk-visie adopteren.

4.1.5.2 Pragmatisch frame

Het pragmatische frame ziet sexting als een experimenteel incident, dat niet tot zeer ernstige gevolgen hoeft te leiden indien het veilig gebeurt. Hierbij is de raadgeving dus overwegend positief. Dit pragmatisch frame komt in de onderzochte artikelen zeer weinig voor. Slechts

8,7% van de artikelen gaf een positieve raadgeving mee en 15,2% van de artikelen gaf geen raadgeving mee. In 25% van de artikelen die een positieve raadgeving meegeven, wordt een onderzoeker als bron aangehaald. Aangezien het aantal artikelen met een positieve raadgeving zo laag is, is dit cijfer echter te verwaarlozen. Op basis van de literatuur die werd aangehaald in het theoretisch kader kunnen we afleiden dat het voornamelijk onderzoekers zijn die de pragmatische visie adopteren. Ook omgekeerd geeft slechts 8,3% van de artikelen waarin onderzoekers als bron aangehaald werden een positieve raadgeving. Zoals eerder gesteld kan dit te wijten zijn aan het hoge aantal artikelen waarin sprake is van hoge prevalentie (24%).

Het uitblijven van het pragmatische frame in de onderzochte nieuwsberichten kan te wijten zijn aan het hoge percentage berichten waarin sprake is van sensationele berichtgeving (27,2%), hoge prevalentie (26,1%), extreme incidenten (51%) en beperkte bronnen (59,8%).

4.2 Kwalitatieve inhoudsanalyse

4.2.1 Inhoudsanalyse mediaberichten

Om dieper in te gaan op de resultaten van de kwantitatieve inhoudsanalyse, worden tien inhoudelijke mediaberichten onderworpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse, die als aanvulling moet dienen op de hierboven vermeldde cijfers. In deze kwalitatieve inhoudsanalyse zal voornamelijk gekeken worden naar de rollen die jongens en meisjes worden toegeschreven in mediaberichten, en de manier waarop raadgeving gegeven wordt – met name aan wie deze gericht is.

Hieronder de artikelen die voor deze inhoudsanalyse geselecteerd zijn, met zicht op inhoud en lengte:

- Pornosterretjes tegen wil en dank – NRC Handelsblad 2011
- Open en bloot – Leeuwarder Courant, 12 januari 2013
- Wie niet durft, is een watje – Knack Magazine, 3 oktober 2013
- Ten strijde tegen sexy selfies – De Stem, 28 november 2014
- Seksfilmpje is onuitwisbaar – Eindhovens Dagblad, 1 oktober 2014
- ‘Wie zo’n foto verstuurt, is de controle kwijt’ – Rotterdams Dagblad, 7 april 2015
- Jongeren doen aan sexting, maar zien de gevaren niet – Noordhollands Dagblad, 11 april 2015

- ‘Niet degene op de foto, maar de verspreider is fout’ – Brabants Dagblad, 13 januari 2016
- En toen zag iedereen je naaktfoto – Het Parool, 22 januari 2016
- ‘Sexy getinte foto’s niet doorsturen’ – Noordhollands Dagblad, 19 maart 2016
- Ook in Amsterdam doen jongeren aan sexting – Het Parool, 22 januari 2016

4.2.1.1 Chronologie

Vooraf de oudste artikelen spreken over sexting als een gevaarlijk fenomeen. Hier wordt heel duidelijk de protectieve visie geadopteerd en de schuld gegeven aan de losgeslagen moraal van de hedendaagse jeugd. “Ze zijn allesbehalve naïef. Ze weten heel goed dat die foto's verspreid worden, meer zelfs, ze doen het net om populairder te worden,” zegt onderzoekster Mariek vanden Abeele in Knack Magazine (Wie niet durft, is een watje – Knack Magazine). Ook worden extreme incidenten aangehaald waarbij jongeren zelfmoord plegen en van school gepest worden, daarnaast zouden jongeren elkaar chanteren met naaktfoto’s van elkaar (Open en bloot – Leeuwarder Courant). Het is duidelijk dat journalisten hier nog niet echt weten waarover ze schrijven en het daardoor als een mysterieus en akelig fenomeen beschrijven, dat te wijten is aan smartphones en snapchat en waar volwassenen geen grip op hebben.

Hierna begint duidelijk te worden dat sexting bespreekbaar gemaakt moet worden. Dit gebeurt aan de hand van campagnes die op touw worden gezet door jeugdwerkers, politie en vertegenwoordigers van scholen. Dit betekent niet dat ze zich verzoenen met het fenomeen; integendeel, ze gaan er de strijd mee aan (Ten strijde tegen sexy selfies – De Stem). Ook de geanalyseerde artikelen uit 2015 hebben een sterke protectieve tendens. Deze artikelen hebben het over chantage en pestgedrag. Maar ook met het woord ‘kinderporno’ zijn ze niet zuinig.

Rond deze tijd kaarten sommige artikelen ook voorzichtig de dubbele standaard aan. Het eerste artikel waarin een onderzoek wordt aangehaald dat het probleem van sexting aan het licht brengt verschijnt in 2014. “Ik liep tegen een geval aan van een meisje dat vol angst en schaamte thuis zat, terwijl de jongen die haar foto op het net had gezet vrolijk naar school ging. De omgekeerde wereld,” zegt Marjolein Kock in het Eindhovens Dagblad (Seksfilmpje is onuitwisbaar), die een prijs won met haar onderzoek naar sexting en een campagne opzette. Wat ze met deze campagne duidelijk wil maken is dat het pas mis gaat wanneer iemand naaktfoto’s doorstuurt.

Pas in 2016 begint de tendens te veranderen en komen enkele berichten naar voren waarin deskundigen vaak aanhalen dat het versturen van naaktfoto's een niet te voorkomen verschijnsel is bij de huidige generatie jongeren. Zo zegt mediacoach Leonie Befort in het Noordhollands Dagblad (Sexy getinte foto's niet doorsturen): "Wie zegt 'doe dat nooit'; begrijpt niet in welke wereld kinderen nu leven.". Toch moet hierbij benadrukt worden dat deze visie ook anno 2016 zeer sporadisch naar voren komt in de geanalyseerde mediaberichten.

4.2.1.2 Raadgeving

We kunnen aan de hand van de kwantitatieve inhoudsanalyse stellen dat campagnevoerders, hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen, politie en ook ouders zich aansluiten bij de protectieve visie. Volgens de framematrix die in het theoretisch kader werd opgesteld zijn aanhangers van deze visie van mening dat de schuld ligt bij een 'boosaardige jongen', terwijl het meisje het onwetende en zielige slachtoffer is. Toch richt de (negatieve) raadgeving in artikelen waarin deze bronnen naar voren komen zich bijna altijd op degene die de foto in de eerste plaats verstuurt – dus het (meestal vrouwelijke) slachtoffer. Hier is bijgevolg sprake van een *contradictio in terminis*.

Hulpverleners, campagnevoerders en agenten – maar ook ouders – verspreiden in de geanalyseerde artikelen een duidelijke boodschap: maak geen naaktfoto's. De adviezen die gegeven worden zijn dus duidelijk gericht op de eerste schakel in het proces; als je geen naaktfoto's maakt, kunnen ze ook niet verspreid worden. "Als je ze maakt, doe het dan veilig, zodat je onherkenbaar op de foto staat," is een uitspraak die ook regelmatig gedaan wordt door politie en campagnevoerders. Opvallend is dat de adviezen zelden of nooit gericht zijn op de volgende schakel in het proces dat leidt tot een sextingschandaal, namelijk degene die de foto doorstuurt.

Een veelbesproken campagne heet 'Onuitwisbaar' – die onder andere wordt besproken in het artikel 'Ten strijde tegen sexy selfies' en 'Seksfilmpje is onuitwisbaar'. De boodschap van die campagne is volgens de artikelen af te leiden van de naam: maak geen sexy selfies want zodra je ze gemaakt hebt, zijn ze onuitwisbaar. Hier wordt dus weer de protectieve visie of het hoer versus hunk-frame in het leven geroepen. De boodschap wordt gericht aan het slachtoffer, degene die de foto in de eerste plaats verstuurt. Sporadisch wordt er gespeculeerd

over haar (of zijn) beweegredenen – was het wanhoop, verliefdheid, domheid of onwetendheid? Maar de vraag waarom iemand zo'n foto door zou sturen, wordt niet gesteld. Ook wordt er in deze campagne geen enkele boodschap gericht aan de persoon die de foto openbaar maakt, of wordt diens onwetendheid aan de kaak gesteld.

In enkele berichten wordt advies gegeven tegen het doorsturen van naaktfoto's, zo zegt scholencoördinator Petra Hoeve in het artikel 'Ook in Amsterdam doen jongeren aan sexting' in Het Parool: "We leggen uit hoe makkelijk die foto's uitlekken, maar we vertellen ook dat het hebben en verspreiden van beeldmateriaal strafbaar is." Het laatste deel van dit advies wordt echter opvallend vaak overgeslagen, waardoor enkel advies wordt gegeven tegen het maken van foto's op zich.

Aangezien het voornamelijk de hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen, politie en campagnevoerders zijn die in de geanalyseerde berichten aan het woord komen, is het net deze raadgeving die rechtstreeks bij de jongeren terecht komt. Dit zijn namelijk de personen die in contact komen met de jongeren en ze voorlichten met betrekking tot sexting. Eerder onderzoek dat aangehaald werd in het theoretisch kader toonde aan dat jongeren zich voornamelijk scharen onder het hoer versus hunk-frame, waarin ook de schuld voornamelijk wordt gegeven aan het slachtoffer – dat hier gezien wordt als dom en naïef. Logischerwijze wordt deze visie dus enkel aangesterkt door de raadgeving in de media.

4.2.1.3 Frames

In het overgrote deel van de onderzochte artikelen komt het protectieve frame naar voren. In 'Wie zo'n foto verstuurt, is de controle kwijt' en 'Jongeren doen aan sexting, maar zien de gevaren niet', wordt uitgeweid over de schadelijke gevolgen van sexting en worden duidelijk negatieve adviezen gegeven. Hier zijn de bronnen die aangehaald worden vooral campagnevoerders, politie en hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen.

In 'Wie niet durft, is een watje', 'Sexy getinte foto's niet doorsturen', maar ook 'Seksfilmpje is onuitwisbaar' slaat men een genuanceerdere toon aan. Opvallend is dat de quotes die binnen het protectieve frame passen bijna altijd van onderzoekers komen. In het artikel 'Seksfilmpje is onuitwisbaar' komt de onderzoekster die de campagne Onuitwisbaar heeft opgezet aan het woord, hierin laat zij weten dat ze met de campagne wil duidelijk maken

dat het pas misgaat wanneer de foto's worden doorgestuurd. Deze boodschap komt in de rest van de artikelen over dezelfde campagne zelden naar voren.

In 'Seksfilmpje is onuitwisbaar' wordt ook het probleem van de dubbele standaard die bij jongeren leeft aangehaald. Zo komt in dit artikel dus ook het hoer versus hunk frame naar voren. In de andere artikelen waarin dit frame naar voren komt, worden vooral jongeren als bron aangehaald, zoals 'Pornosterretjes tegen wil en dank' en 'Open en bloot'. Hierin wordt duidelijk gemaakt dat jongeren meisjes op de foto zien als dom en gemakkelijk, ook komen er uitspraken naar voren als 'die meisjes zijn hoeren'.

4.2.1.4 Slachtoffer versus dader

Uit het hoofdstuk 'Genderafhankelijke rollen' uit de kwantitatieve inhoudsanalyse kunnen we afleiden dat in de meeste artikelen de focus op het slachtoffer wordt gelegd. Het slachtoffer is de persoon die de foto in eerste instantie verstuurde, meestal het meisje. 'Wie zo'n foto verstuurt, is de controle kwijt' kopt een artikel uit 2015 in het Rotterdams Dagblad. Daarop opent het artikel met de volgende zin: 'Hulpverleners en agenten maken zich grote zorgen over het toenemend aantal jongeren dat elkaar naaktfoto's stuurt. Want nog maar weinig jongeren beseffen wat de impact is als het misgaat en de foto op internet verschijnt.' Waar niet over wordt uitgeweid is de vraag waarom het misgaat.

In de rechtspraak wordt duidelijk gemaakt dat degene die de foto verspreidde strafbaar is, niet degene die de foto maakt en doorstuurt naar een leeftijdsgenoot. Zo wordt de schuld heel duidelijk bij de verspreider gelegd. Toch lijkt deze visie in mediaberichten niet te leven, door enkel de eerste schakel van het proces – de maker van de foto – een rol te geven in het verhaal, wordt deze persoon indirect ook de belangrijkste schakel. Deze persoon wordt in het artikel vaak beschreven als slachtoffer, maar kan ook gezien worden als oorzaak van het gebeurde. Zelden komt de persoon die de foto openbaar heeft gemaakt aan bod, of hoe dat kan gebeuren. Aangezien enkel deze eerste schakel een rol krijgt in het verhaal, wordt de oorzaak van het schandaal bij deze persoon gezocht. Voor de duidelijkheid noemen we de persoon die de foto maakte vanaf nu het 'slachtoffer', en de persoon die de foto verspreidde de 'dader'.

Uitspraken als 'mensen worden dom als ze verliefd zijn' en 'jonge meisjes zijn vaak onzeker en naïef, doen dit omdat ze bevestiging willen, zonder dat ze zich bewust zijn van de gevolgen', komen voorbij. Deze uitspraken zijn duidelijk gericht op het slachtoffer. In geen

enkel artikel werd vermeld dat degene die de foto openbaar maakte en op internet plaatste dom en naïef was en niet nadacht over de gevolgen. Een enkele keer werd een voorbeeld aangehaald van een meisje dat een foto verspreidde van een jongen, maar er achteraf van schrok wat voor een impact het had. Een andere uitzondering is een artikel uit 2016 in het Brabants Dagblad dat kopt ‘Niet degene op de foto, maar verspreider is fout’. Daarin wordt gezegd: “Een belangrijk probleem van sexting is dat juist degene op de foto door medescholieren als stom wordt ervaren, en niet degene die de foto verspreid.”. Uit ons onderzoek blijkt dat de media deze visie van medescholieren overneemt, door enkel degene die de foto maakt te bespreken in berichten over sexting, waardoor hij of zij onwillekeurig in een negatief daglicht komt te staan.

Als het artikel de dader ook bespreekt, wordt deze persoon in een negatief licht geplaatst. Hij krijgt de rol ‘boosaardige dader’ toegeschreven, de persoon die enkel slecht in zin heeft en niet te vertrouwen is. Waar geen rekening mee wordt gehouden is dat deze persoon het zag als een onschuldige grap en wilde opscheppen met zijn verovering, maar er geen idee had wat voor een impact deze grap zou hebben. Vaak hebben jongeren er geen idee van wat voor een onuitwisbaar effect het heeft om zo’n foto te verspreiden, omdat internet voor hen iets abstract is en ze geen zicht hebben op de kracht ervan. Deze onwetendheid bij het slachtoffer wordt gezien als de belangrijkste oorzaak van sextingschandalen.

4.2.2 Francien, laat je tieten nog eens zien

In deze kwalitatieve inhoudsanalyse zal een boek geanalyseerd worden dat werd geschreven door een slachtoffer van sexting en in de hierboven onderzochte artikelen heel veel aandacht kreeg. In 33% van de artikelen waarin het slachtoffer als bron werd aangehaald, was dit Francien Regelink. Wellicht het bekendste sextingslachtoffer van Nederland. Enkele jaren geleden, toen sexting net opkwam als fenomeen, schreef zij een boek over haar traumatische ervaring. De naaktfoto die zij naar een jongen waarop ze verliefd was, stuurde, hing de volgende dag overal op school. Door de gangen galmde: ‘Francien, laat je tieten nog eens zien!’. Deze zin is haar de rest van haar jeugd blijven achtervolgen. Daarover schreef ze het veelbesproken boek, met een duidelijke raad voor de Nederlandse jeugd.

4.2.2.1 Synopsis

Francien is een jonge, intelligente, zelfzekere meid. Ze is niet op haar mondje gevallen en hoort bij de populairste groep van de school. Naar eigen zeggen komt ze door haar onrustige gedrag op het vmbo terecht, waar ze zich door middel van sport en goede cijfers probeert omhoog te werken. Haar ‘bovengemiddelde interesse in het mannelijke geslacht’ zorgt ervoor dat ze doorheen de basisschool en de middelbare school van de ene in de andere verliefdheid tuimelt. Na Michael en Simon krijgt de stoere Kai haar volle aandacht. Die aandacht krijgt ze echter niet terug zoals ze hoopte, toch blijft ze moedig rond hem heen draaien. Tijdens een nachtelijke msn-sessie vraagt hij haar een foto van haar borsten te sturen. Ze duwt de webcam een beetje naar beneden en maakt een screenshot. Dit herhaalt ze enkele keren voor ze zonder aarzelen besluit de laatste, best gelukte foto te versturen. Tot haar verbazing hoort ze na het versturen van de foto niks meer van de bewuste jongen. Op school lukt het niet meer contact met hem te maken. Maar daar zit ze niet meer mee als ze de knappe Jip ontmoet. Na een kortstondige vriendschap krijgt ze een relatie met de jongen.

Enkele maanden later hoort ze in het donker van de fietsenstalling de volgende woorden: ‘Francien, laat je tieten nog eens zien!’. Het zijn Kai en zijn vrienden. Vanaf dat moment weet ze dat meer mensen dan enkel Kai de foto onder ogen gekregen hebben. Ze kan niet meer ademen en fietst in een waas naar huis, waarbij ze bijna onder een vrachtwagen terecht komt. De volgende dag hangt haar foto verspreid over de hele school, ze kan nergens meer komen zonder oog in oog te staan met haar beginnende borstjes. Overal hoort ze een echo van de woorden: ‘Francien, laat je tieten nog eens zien!’. Ze voelt zich niet meer veilig in de aula of in de gangen van de school. Ze ontkent dat zij degene is op de foto, maar het randje van haar favoriete broek is herkenbaar, net als een stukje van haar blouse. Daardoor kan ze het tegenover Jip niet langer ontkennen, hij slaat woedend met zijn vuist tegen de muur wanneer hij erachter komt. Vanaf dat moment is hun relatie nooit meer hetzelfde. Haar broer komt erachter via vrienden, maar tegen haar ouders vertelt ze niks. Vanaf dat moment verandert niet alleen haar relatie met haar vriend en vriendinnen, ook zijzelf verandert als persoon.

4.2.2.2 Beoordeling en imago

Francien heeft altijd een eigen, typerende stijl gehad. Ze is veel bezig met mode en heeft haar favoriete winkels. Daar vindt ze altijd wel iets om zich te onderscheiden van de massa, in mode lijkt ze eigenheid en zelfzekerheid te vinden. Dat verandert allemaal wanneer de foto

van haar borsten verspreid wordt. Ze neemt een heel ander imago aan; een waarachter ze zich kan verschuilen. Ze kleedt en gedraagt zich vanaf dat moment als een hockeymeisje – de enige sport waar ze slecht in is. Aan het einde van de rit, wanneer Francien het gevoel heeft dat ze eindelijk een jarenlange strijd overwonnen heeft, wanneer ze tieners krijgt op haar opleiding, een vriend heeft die haar niet veroordeelt om de foto en wanneer haar broer haar vertelt hoe trots hij op haar is, haalt ze alle kleding van Tommy Hilfiger en Oilily uit haar kast en propte ze alles in een vuilniszak. Daarmee gooit ze een stukje van haar leven weg, een stukje dat haar veel pijn bezorgde maar ook veel geleerd heeft.

Francien wringt zich dus in de rol van meisjes-meisje, die volgens haar lijkt te passen bij een sextingslachtoffer. Ze heeft het gevoel het niet meer waard te zijn een eigen stijl en karakter te hebben, ze is nu enkel nog ‘het meisje dat iedereen bloot gezien heeft’. Ze laat anderen niet enkel toe zo naar haar te kijken, maar gaat ook zo naar zichzelf kijken. Als het domme, goedkope meisje dat ze in ieders ogen weerspiegeld ziet. Dit past perfect binnen het hoer versus hunk-frame. Ze is zelfs niet zielig, want zowel zij als anderen geven haar de schuld van wat er gebeurd is.

Haar broer staat aan haar kant, maar zelfs hij zegt: ‘Het was verkeerd van Kai, maar dat neemt niet weg dat het toch niet echt slim van je was.’ Haar vriend Jip heeft het moeilijk met het nieuwe imago van zijn vriendin; ze mag geen diepe décolletés of korte rokjes meer aan. Hij is duidelijk boos op Kai, maar Francien is degene die moet boeten voor haar fout. De relatie loopt onvermijdelijk op de klippen door het gebeurde. Als ze jaren later een nieuwe vriend krijgt en hem er met veel moeite over vertelt, is ze stomverbaasd als hij zegt dat hij het allang wist en het ‘wel een leuke foto vond’. Mik, haar nieuwe vriend, is de enige persoon van het verhaal die binnen het pragmatische frame valt. Hierbij moet gezegd worden dat Mik niet bij de ‘jongeren’ uit het verhaal geteld kan worden, wanneer ze elkaar ontmoeten zijn ze allebei al een stuk ouder.

Pas wanneer haar omgeving stopt met haar te beoordelen kan ze er zelf ook mee stoppen. Dan pas krijgt ze voor het eerst weer het gevoel dat ze ‘meer is dan een domme slet’. Ze blijft praten over haar fout: ‘ik heb een fout gemaakt maar iedereen maakt fouten’. Dat Kai eigenlijk degene is die een fout gemaakt heeft, daar komt ze pas achter aan het einde van het verhaal. Dat dit soort praktijken nu strafbaar zijn, wist ze lange tijd niet – dat waren ze in de tijd dat haar foto verspreid werd ook niet.

4.2.2.3 Rol van de dader

Toch wordt er verbazingwekkend weinig gesproken over Kai – die er zonder kleerscheuren vanaf komt – het boek gaat om de fout van Francien, en hoe die fout haar hele leven overhoopgooide. Als ze later met de reporter van Nieuwsuur spreekt over het voorval, is deze verbaasd dat ze alle schuld op zich neemt. Ze is intussen al bijna dertig en is er nog steeds van overtuigd dat zij degene is die een fout maakte. ‘Ik was degene die op de *send* knop duwde, niet Kai,’ zegt ze. Uiteindelijk gaat het volgens haar niet om de schuldvraag, maar komt ze tot de conclusie dat ze, indien ze op haar veertiende betere voorlichting had gekregen, wel twee keer had nagedacht voor ze die foto verstuurde.

Als Kai al ter sprake komt is dat als ‘boosaardige dader’, wat weer zowel binnen het protectieve frame als binnen het hoer versus hunk-frame past. Hij heeft zich nooit echt verontschuldigd, later heeft ze wel nog contact met hem gehad en zei hij dat ‘dit niet zijn bedoeling was geweest’. Op het moment was hij zich ook niet helemaal bewust van de enorme gevolgen die zijn actie had. Hij was waarschijnlijk niet zoveel kwaad van zin als in het boek naar voren kwam. Indien hij betere voorlichting had gekregen over de effecten van het doorsturen van een foto, waren dingen misschien ook anders gelopen.

4.2.2.4 Gevolgen

Wanneer Francien te horen krijgt dat de foto van haar borsten in het openbaar is gekomen, fietst ze verward naar huis. Ze zwingelt over de straten zonder om zich heen te kijken en wordt daarbij bijna aangereden door een bus. Heel even, voor een fractie van een seconde, schiet de gedachte door zich heen: ‘waarom niet’. Heel even wil ze zich laten gaan en gewoon voor de bus rijden. Ze doet het niet, maar fietst verder naar huis, waar ze niets over het incident vertelt. De maanden daarop gaat ze gebukt onder gepest dat haar voor altijd zal blijven achtervolgen, en in de daaropvolgende jaren verandert ze in iemand die ze zelf niet meer herkent. We kunnen hier dus zeker spreken van ‘schadelijke gevolgen op lange termijn’, een factor die in de standaard framematrix in het hoer versus hunk-frame, maar ook in het protectieve frame voorkomt.

4.2.2.5 Francien in het nieuws

Het bericht dat op Facebook verschijnt, als inleiding bij de reportage die Nieuwsuur erover maakte, luidt als volgt: ‘Francien Regelink werd op haar vijftiende slachtoffer van sexting. Haar vriendje maakte een screenshot toen ze haar borsten aan hem liet zien via de webcam.

De volgende dag hing de foto door de hele school. Aan Nieuwsuur vertelt ze nu haar verhaal.’ Later post ze een link naar de reportage op haar eigen blog, met een bericht aan Kai in de inleiding. Ze wil zich specifiek naar hem toe richten, omdat ze hem nu eindelijk als schuldige aan kan wijzen, ze wil graag een verontschuldiging van hem – die uitblijft. Kai daarentegen is boos, volgens hem vertelt ze niet de volle waarheid. Hij bekent schuld, maar zegt dat het verhaal verkeerd gebracht werd: hij was niet haar vriendje en hij maakte niet die screenshot, dat deed ze zelf. Ze stuurde ook zelf heel bewust die foto naar hem toe. Dat wordt niet in de Facebookpost verteld – in de uitgebreidere reportage wel. Kai voelt zich aangevallen, Francien wil een confrontatie. Maar die komt onvermijdelijk te laat.

In de manier waarop het verhaal door Nieuwsuur geframed werd, wordt Kai heel duidelijk als boosdoener aangewezen, Francien als onschuldig slachtoffer. In het boek is deze tendens lichtelijk anders, hier ligt de focus meer op Francien. Minder als slachtoffer, eerder als impulsief, onwetend en zelfs ‘dom’ meisje dat ‘blind is van verliefdheid’.

4.2.2.6 Gender

Francien probeert zich bij het vertellen van haar verhaal genderneutraal op te stellen. Dit wordt duidelijk door uitspraken als: ‘ik doe het omdat ik me opwind over mensen die oordelen over meisjes (en jongens) die met sexting te maken krijgen’. Toch blijft het in haar verhaal duidelijk dat zij het slachtoffer is in de situatie, dat benoemt ze ook meerdere keren. Zij is degene die dom was, die een fout heeft gemaakt en die daardoor jarenlang het mikpunt is van spot en pesterijen. Kai daarentegen, is de ‘boosaardige dader’, hij heeft alles in gang gezet zonder gebukt te gaan onder de gevolgen.

Wat zou er gebeurd zijn als de situatie omgekeerd zou zijn, als Francien een naaktfoto van Kai in de school verspreid had? Kijkend naar de manier waarop de jongeren op de school van Francien met de situatie omgaan, kunnen we vermoeden dat er ook om hem gelachen zou worden, maar dat hij eerder een stoer imago zou krijgen.

Ook Franciens vader zich lijkt te schamen, wanneer ze jaren later eindelijk haar verhaal op Nieuwsuur vertelt. Hij zegt niet boos te zijn om wat er gebeurd is, maar wel omdat ze door met het verhaal naar buiten te treden, bekend zal staan als ‘het meisje van de naaktfoto’. Hij wil zijn dochter niet zien als het meisje van wie een naaktfoto rondging. En hij wil al helemaal niet dat de rest van de wereld haar zo ziet. In de mail die hij haar stuurt nadat ze naar buiten kwam met haar verhaal laat hij uitschijnen dat het vertellen van dit verhaal haar imago

langdurig kan beschadigen. Zo schaart hij zich net als de rest van de ouders die naar voren kwamen in de onderzochte artikelen bij de aanhangers van de protectieve visie.

5. Conclusie

We kunnen uit bovenstaande combinatie van kwantitatief en kwalitatief onderzoek verschillende conclusies trekken. Uit het kwantitatief onderzoek is gebleken dat het overgrote deel van de artikelen binnen het protectieve frame geplaatst kan worden, dit is vooral te wijten aan het feit dat slechts beperkte bronnen aan het woord komen, extreme incidenten besproken worden en er sprake is van hoge prevalentie. De bronnen die in deze artikelen aan het woord komen, zijn voornamelijk campagnevoerders, politie of hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen. In deze artikelen wordt – door hierboven genoemde bronnen – een eenzijdige raad meegegeven, gericht aan degene die de foto van zichzelf maakt en verstuurt (meestal het meisje). Die raad luidt: sexting is gevaarlijk, dus doe het niet. Ouders, die beduidend minder als bron worden aangehaald, scharen zich achter deze visie. Bovenstaande resultaten sluiten aan bij het Amerikaanse onderzoek naar sexting in de media, dat werd aangehaald in het theoretisch kader. Ook in deze onderzoeksresultaten kwam naar voren dat de media zich voornamelijk aansluit bij de protectieve visie. We kunnen dus stellen dat het Nederlandse medialandschap in de voetsporen treedt van Amerikaanse media.

In minder artikelen komt het hoer versus hunk-frame naar voren. Uit de kwantitatieve analyse bleek dat vooral artikelen waarin slachtoffers aan het woord komen binnen dit frame geplaatst kunnen worden. Na de kwalitatieve inhoudsanalyse bleek dat dit waarschijnlijk te wijten is aan het feit dat het slachtoffer in veel gevallen Francien Regelink is, die een boek schreef over haar sextingervaring. Zij adopteert duidelijk de hoer versus hunk-visie, dat komt zowel in de artikelen waarin ze aan het woord komt, als in haar boek naar voren. In de kwalitatieve inhoudsanalyse van de artikelen kwamen echter uitspraken van jongeren naar voren die binnen het hoer versus hunk-frame passen. Hieruit kunnen we concluderen dat vooral slachtoffers en jongeren zelf deze visie adopteren. Dit bevestigt eerder onderzoek dat in Nederland gedaan werd door Malou Stoop (masterscriptie), ook hier werd geconcludeerd dat jongeren deze visie adopteerden.

Het pragmatische frame kwam, zoals te verwachten was, weinig naar voren. Uit de kwantitatieve analyse bleek ook dat het niet per se onderzoekers zijn die de pragmatische visie adopteren – maar dat kan te wijten zijn aan de hoge prevalentie. In de kwalitatieve

analyse kwamen echter enkele pragmatische uitspraken naar voren die wel allemaal van onderzoekers kwamen.

In beide analyses werd dieper ingegaan op een bepaalde factor in de artikelen: de raadgeving. Hiernaar is namelijk nog geen onderzoek gedaan in Nederland, en ook de Amerikaanse onderzoeken die besproken werden in het theoretisch kader, spraken niet over dit onderwerp. De raadgeving in de artikelen hing sterk samen met de dubbele standaard die zowel door jongeren als door ouders, hulpverleners/vertegenwoordigers van scholen, politie en campagnevoerders aanhouden. De focus ligt in het overgrote deel van de artikelen op meisjes; zij worden in de slachtofferrol geplaatst en worden geportretteerd als zielig, dom en/of onwetend. Intussen worden jongens zelden of nooit besproken, en indien dit wel het geval is, zullen ze als ‘boosaardige dader’ worden aangewezen. Toch kunnen we uit de raadgeving afleiden dat de schuld bijna altijd wordt gelegd bij degene die de foto in eerste instantie verstuurt en doorstuurt – dus meestal het meisje. De raadgeving is namelijk in de meeste gevallen zeer eenduidig een weinig genuanceerd, met een simpele boodschap: maakt geen naaktfoto’s van jezelf, want je weet nooit waar ze terecht komen. In weinig gevallen was die boodschap gericht op degene die de foto doorstuurde en zo openbaar maakte.

De raadgeving van de artikelen staat niet alleen haaks op de realiteit, maar lijkt zelfs een averechts effect te hebben, aangezien bij jongeren voornamelijk het hoer versus hunk-frame leeft. De raadgeving die media, ouders en campagnevoerders meegeven (vanuit de protectieve visie), die gericht is op degene die de foto in eerste instantie verstuurt, zet het slachtoffer in een negatief daglicht. Het impliceert dat hij/zij degene is die ‘dom’ was en een fout maakte. Zo versterkt het ook de hoer versus hunk-visie die bij jongeren leeft.

In het een artikel³ uit het Parool staat de exacte boodschap die de conclusie van deze scriptie samenvat. Annemarie van Oosten, die aan de UvA onderzoek deed naar seksueel gedrag van jongeren op sociale media zegt: ‘Seksuele nieuwsgierigheid hoort bij tieners, nieuwe technologieën komen daar nu bij. Het doorsturen moet worden aangepakt’.

---

³ Ook in Amsterdam doen jongeren aan sexting - 22 januari 2016

6. Discussie

6.1 Beperkingen van het onderzoek

Door de strenge selectie van de artikelen hebben we in de kwantitatieve inhoudsanalyse slechts een beperkt aantal artikelen kunnen onderzoeken. Daarbij is zowel het kwantitatieve onderzoek als het kwalitatieve onderzoek in deze scriptie enkel gericht op geschreven Nederlandstalige media. De frames die naar voren komen in deze geschreven nieuwsberichten zou anders kunnen zijn dan de frames die naar voren komen bij multimediale media.

6.2 Mogelijkheden tot vervolgonderzoek

Ter aanvulling op dit onderzoek zou het dus zeker interessant zijn andere multimediale media te onderzoeken. Ook zou het nuttig zijn een vergelijking te maken tussen de eigenlijke mening van jongeren of betrokkenen en de visie die in de mediaberichten naar voren komt. Aangezien uit dit onderzoek is gebleken dat er vaak sprake is van extreme incidenten en sensationele berichtgeving, zou deze mening wellicht van veraf kunnen liggen van de tendens die in de mediaberichten naar voren komt.

Verder zijn er zeker meer mogelijkheden tot diepgaand onderzoek van de manier waarop raadgeving wordt meegegeven in de nieuwsberichten. In het kwantitatief onderzoek is hier alleen onderzocht of de raadgeving positief of negatief was. Daarom is in de kwalitatieve inhoudsanalyse meer aandacht gegeven aan dit aspect, waaruit is gebleken dat de negatieve raadgeving die werd meegegeven vooral gericht is op één schakel van het proces waardoor sextingschandalen tot stand komen, namelijk degene die de foto maakt en verstuurt. Wat is de rol van degene die de foto daarna openbaar maakt? Hoe kunnen campagnes en voorlichters op scholen meer aandacht geven aan deze schakel in het proces? Dit zijn interessante onderzoeksvragen die de bevindingen van dit onderzoek verder kunnen uitwerken.

Bibliografie

- Albury K. & Crawford, K. (2012). Sexting, consent and young people's ethics: beyond Megan's story. *Continuum*, 26, 463–473.
- Baumgartner, S.E., Sumter, S.R., Peter, J., Valkenburg, P.M., & Livingstone, S. (2014). Does country context matter? Investigating the predictors of teen sexting across Europe. *Computers in Human Behavior*, 34, 157-164.
- Best, J., & Bogle, K.A. (2014) *Kids gone wild: From rainbow parties to sexting, understanding the hype over teen sex*. New York, Verenigde Staten: NYU Press.
- boyd, d. (2014). *It's complicated: the social lives of networked teens*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Yale University Press.
- Butler, J. (1999). *Gender Trouble: Feminisme and the Subversion of Identity*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Routledge.
- Butler, J. (1993), *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of 'Sex'*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Routledge.
- Brand, A. N. (2015). *From locked doors to locked screens: The implications of sexting as a gendered performance*. (Northern Arizona University). Geraadpleegd van <https://search.proquest.com/openview/63373376ca96bf8aefa0ba0cf7fbec39>
- Chong, D., & J. N.. (2007). Druckman. Framing theory. *Annual Review political Science Journal*, 10, 103-126.
- Dake, J.A. Price, J. H., Maziarz L. & Ward B. (2012) Prevalence and correlates of sexting behavior in adolescents. *American Journal of Sexuality Education*, 7.1, 1-15.
- Popa, D. & Gavrilu, D. (2015). Gender Representations and Digital Media. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 1199-1206.
- Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43, 51–8
- Entman, R. M. (2004). *Projections of power: Framing news, public opinion, and US foreign policy*. Chicago: University of Chicago Press.

- Eraker, E. C. (2010) Stemming sexting: sensible legal approaches to teenagers' exchange of self-produced pornography. *Berkeley Technology Law Journal*, 25.1, 555-596.
- Fishman, M. (1988). *Manufacturing the news*. Texas: University of Texas Press.
- Gans, H. J. (1979). *Deciding what's news: A study of CBS evening news, NBC nightly news, Newsweek, and Time*. Evanston, Illinois, Chicago: Northwestern University Press.
- Rosalind, G. (2007). *Gender and the Media*. Cambridge: Polity Press.
- Gooren, J. W. C. (2016). Een overheid op drift: de strafrechtelijke beheersing van seks en jongeren. Diss. (Leiden University). Geraadpleegd op <http://hdl.handle.net/1887/37813>.
- Gordon-Messer, D. Grodzinski J. A. & Zimmerman M. (2013). Sexting among young adults. *Journal of Adolescent Health*, 52, 301-306.
- Hasinoff, A. A. (2013). Sexting as media production: rethinking social media and sexuality. *New Media & Society*, 15: 4, 449-465.
- Hüttner, H. J. M. & Renckstorf, K. (1995). *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*. Kluwer.
- Kingma, J. (2016, 11 maart). Moord ontketent debat over alleenreizende vrouwen. *De Volkskrant*. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/tech/moord-ontketent-debat-over-alleenreizende-vrouwen~a4261390/>
- Koetsenruijter, W. & Van Hout, T. (2014). *Methoden voor journalism studies*. Den Haag: Boom Lemma.
- Kreager, D. A. & Staff, J. (2009). *The sexual double standard and adolescent peer acceptance*. *Social Psychology Quarterly*, 72:2, 143-164.
- Levine, D. (2013) Sexting: A terrifying health risk . . . or the new normal for young adults? *Journal of Adolescent Health*. 52, 257–258.
- Lippman, J. R., and Campbell, S. W. (2014). Damned if you do, damned if you don't... if you're a girl: Relational and normative contexts of adolescent sexting in the united states. *Journal of Children and Media*. 8.4, 371-386.

- Lumby, C. & Funnell, N. (2011). Between heat and light: the opportunity in moral panics. *Crime, Media, Culture: An International Journal*. 7, 277-291.
- Marland, A. (2012) Political photography, journalism, and framing in the digital age the management of visual media by the Prime Minister of Canada. *The International Journal of Press/Politics*. 17.2, 214-233.
- McRobbie, A. (2004). Post-feminism and popular culture. *Feminist media studies*. 4.3, 255-264.
- Mitchell, K. J., Finkelhor, D. Jones, L. M. & Wolak, J. (2012). Prevalence and characteristics of youth sexting: A national study. *Pediatrics*. 129.1, 13-20.
- Mitchell, K. J. Finkelhor, D. & Wolak, J. (2001). Risk Factors for and Impact of Online Sexual Solicitation of Youth. *Journalist of the American Medical Association*. 285, 3011-3014.
- Moncur, W., Orzech, K. M. & Neville, F. G. (2016). Framing, social norms and online representations of self. *Computers in Human Behavior* 63, 125-131.
- Nelson, T. E., Clawson, R. A. & Oxley, Z. M. (1997). Media framing of a civil liberties conflict and its effect on tolerance. *American Political Science Review*. 91, 567-583.
- Piperides, K. (2016). Kids gone wild: from rainbow parties to sexting, understanding the hype over teen sex. *Journal of Gender Studies*. 25, 352-354.
- Popa, D., Gavrilu, D. (2015). Gender Representations and Digital Media. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 180, 1199-1206.
- Reese, S. D., Gandy, O. H. & Grant, A. E. (2001). *Framing public life: Perspectives on media and our understanding of the social world*. Mahway, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates..
- Rosin, H. (2014). Why kids sext. *Atlantic*. 314.4, 64-77.
- Stillman, S. (2007). The missing white girl syndrome: disappeared women and media activism. *Gender & Development*. 15.3, 491-502.
- Stoop, M. (2015). Hoer vs Hunk: tienermeisjes framen sexting. (Leiden University). Geraadpleegd op: <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/34332>

- Valkenburg, P.M. (2014). *Schermgaande jeugd*. Amsterdam: Prometheus Bert Bakker.
- Scheufele, D. A. (1999) Framing as a theory of media effects. *Journal of communication* 49.1, 103-122.
- Sniderman, P. M., & Theriault. S. M. (2004). The structure of political argument and the logic of issue framing. *Studies in public opinion: Attitudes, nonattitudes, measurement error, and change*. 133-65.
- Stern, S. R. (2004). Expressions of identity online: Prominent features and gender differences in adolescents' World Wide Web home pages. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 48.2, 218-243.
- Van Eyken, Ka. Moord ontketent debat over alleenreizende vrouwen. (2016, 11 maart). *De Morgen*. Geraadpleegd op <https://www.demorgen.be/buitenland/moord-ontketent-debat-over-alleenreizende-vrouwen-bff7c037/>
- Van Gorp, B. (2007). Het reconstrueren van frames via inductieve inhoudsanalyse: uitgangspunten en procedures. *Kwalon*. 12.2, 13-18.
- Van Gorp, B. (2007). The constructionist approach to framing: Bringing culture back in. *Journal of communication*. 57.1, 60-78.
- Van Gorp, B. (2005). Where is the Frame? Victims and intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue. *European Journal of Communication*. 20.4, 484-507.
- Walters, L. G. (2010). How to fix the sexting problem: an analysis of the legal and policy considerations for sexting legislation. *First Amend. L. Rev.* 9, 98.
- Weisskirch, R. S. & Delevi, R. (2011) 'Sexting' and adult romantic attachment. *Computers in Human Behavior*. 27.5, 1697-1701.
- Wester, F. & Pleijter. A. (1995). Inhoudsanalyse als kwalitatief-interpreterende werkwijze. *Onderzoekstypen in de communicatiewetenschap*. 624-649.
- Wolak, J. (2012). How often are teens arrested for sexting? Data from a national sample of police cases. *Pediatrics*. 129.1, 4-12.

Zurbriggen, E. L. (2007). *Report of the APA Task Force on the Sexualization of Girls*. (American Psychological Association) Geraadpleegd van <http://www.apa.org/pi/women/programs/girls/report.aspx>